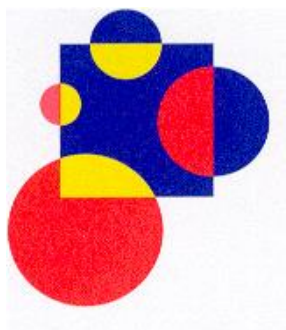


Schoolplan 2016 – 2020



Prins Willem-Alexanderschool

School voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs
SO – VSO - MG

Correspondentieadres: Knegselseweg 8
5504 NC Veldhoven
tel. 040-2534300
e-mail: admin.pwa@veldvest.nl
website: www.pwaveldhoven.nl

De PWA-school is onderdeel van Stichting Veldvest



Stichting Veldvest, voor bijzonder onderwijs Veldhoven e.o.

Inhoud

Woord vooraf	4
1. De functie van het schoolplan	
1.1 Doelen en functies van ons schoolplan	6
1.2 De totstandkoming van ons schoolplan	6
1.3 Gerelateerde documenten en bronnen	7
1.4 Evaluatie en bijstelling van ons plan	8
2. Context en missie: de opdracht van onze school	
2.1 De school in haar specifieke situatie	10
2.2 Onze visie en missie: onze overtuiging en waar we voor staan	12
2.3 Externe ontwikkelingen: wat er op ons afkomt	16
2.4 Ontwikkelingen vakonderwijs (vso)	21
2.5 De leerlingenpopulatie en de ouders als stakeholders	30
2.6 Onze interne sterkte/zwakte analyse	32
2.7 Onze visie op de toekomst: de gewenste kwaliteit	34
2.8 Beleidsvoornemens en speerpunten	41
3. De onderwijskundige vormgeving van ons onderwijs	
3.1 Onze onderwijskundige doelen	44
3.2 Kerndoelen en referentieniveaus	45
3.3 Zorgen voor een ononderbroken ontwikkelingslijn	46
3.4 Onderwijs op maat	47
3.5 Leerlingenzorg	49
3.6 De cursorische vakken	50
3.7 De wereld-oriënterende vakken	52
3.8 De expressievakken en lichamelijke opvoeding	53
3.9 beleidsvoornemens en speerpunten	53
4. Ondersteunende processen	
4.1 Bestuurlijke organisatie	56
4.2 Financieel beleid	57
4.3 Huisvesting	57
4.4 Personeelsbeleid	58
4.5 Veiligheidsbeleid	59
4.6 Oudercontacten	59
4.7 Externe contacten en netwerkvorming	59
4.8 Beleidsvoornemens en speerpunten	60

5.	Integrale zorg voor kwaliteit	
5.1	Kwaliteitsbeleid	61
5.2	Bepaling van de kwaliteit (analyse en diagnose)	63
5.3	Formuleren van prioriteiten en doelen	63
5.4	Ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van een verbeterplan	63
5.5	Borgen van kwaliteit	64
5.6	Beleidsvoornemens en –plannen	65
6.	Samenvattende beleidsvoornemens voor de komende 4 jaar	66
	Bijlagen	69
	<i>Bijlage 1: Naar het wezen van ons onderwijskundig handelen (nov. 2013)</i>	
	<i>Bijlage 2: Mijn schoolorganisatie in 2020, Voortreffelijk, voorbeeldig, verantwoordelijk, een herontwerp” (nov. 2014)</i>	
	<i>Bijlage 3: Formulier instemming MR</i>	
	<i>Bijlage 4: Formulier vaststelling CvB</i>	

Woord vooraf

Voor de Prins Willem Alexanderschool (PWA-school) vormen de komende vier schooljaren (2016-2020) een dynamische en boeiende periode. Na de afgelopen planperiode waarin voor zowel het SO als voor het VSO nieuwe huisvesting is gerealiseerd in twee goed geoutilleerde, moderne gebouwen staat een verdere ontwikkeling van de onderwijskwaliteit hoog op de agenda. Tegen de achtergrond van Passend onderwijs, verandering van doelgroep en een snel veranderende maatschappelijke context met bijbehorende verwachtingen en eisen, ligt er een grote uitdaging om gezamenlijk als team, directie en bestuur de kwaliteit van onderwijs met de daaraan gerelateerde professionele ontwikkeling van teamleden en schoolorganisatie verder te ontwikkelen en te verbeteren. De ambitie van excellente school blijft daarin de stip op de horizon. De slogan; *“de beste school worden die we kunnen en willen zijn”*, blijft ook voor de komende planperiode onverminderd van kracht.

Dit voorliggend schoolplan dat de planperiode 2016-2020 bestrijkt, beschrijft voor de komende vier jaren onze werkwijze en plannen.

Dit schoolplan is voor een belangrijk deel verwoord door het managementteam van de school en heeft goedkeuring van het College van Bestuur van Stichting Veldvest, de stichting waaronder de school ressorteert. Het schoolplan heeft ook de instemming van de MR van de school. De Inspectie voor het Onderwijs, is van het voorliggend plan op de hoogte.

Dit schoolplan van de Prins Willem Alexanderschool geeft de voorgestelde schoolontwikkeling voor de periode 2016-2020 weer, waardoor we in samenhang met de schoolgids, aan ouders, de inspectie en andere belanghebbenden duidelijkheid bieden over waar we als school staan en welk perspectief de school voor ogen heeft. We laten met behulp van dit schoolplan zien hoe we ons onderwijs en de bijbehorende organisatie borgen en verbeteren.

Alle relevante informatie is in dit plan overzichtelijk weergegeven, evenals de gekozen richting van de school, de doelstellingen en onze beleidsvoornemens. Daarnaast geven we aan hoe we de kwaliteit van onze school bewaken.

Wij hopen echter ook dat dit schoolplan niet alleen een beschrijving en een verantwoording geven maar dat direct belanghebbenden het schoolplan als een solide basis ervaren, van waaruit de dagelijkse praktijk gevormd en gevoed wordt. Het schoolteam is het meest direct betrokken bij het onderwijsproces dat onze, meestal kwetsbare leerlingen, zo optimaal mogelijk moet begeleiden in de weg naar volwassenheid. Op onze school staan “toerusten en ontplooien” in relatie tot leren en ontwikkelen centraal. Dit schoolplan vormt daarbij de onderlegger. Het managementteam gaat ervan uit dat elke medewerker op de school de elementen uit het schoolplan zo optimaal mogelijk in de dagelijkse praktijk terug zal laten komen en dat dit schoolplan daarbij een bron van inspiratie en een koersvaste richting zal bieden.

De afgelopen planperiode zijn er binnen de schoolorganisatie verkenningen en oriëntaties geweest om de koers en ambities van de school te (her)definiëren. Niet alleen de snel om ons heen veranderende maatschappelijke context noopt ons hiertoe maar ook de behoefte om zelf sturing te geven aan ambities en (innovatieve) ontwikkelingen om de kwaliteit van werken te verhogen, ligt hieraan ten grondslag. De ontwikkeling van *volgend naar sturend* en de gerichtheid op *doelgerichtheid en planmatigheid* zijn hierin als een rode draad te herkennen.

In een tweetal bijlagen zijn de uitkomsten van deze verkenning en oriëntaties te lezen*). Bij aanvang van deze nieuwe planperiode zijn beide afdelingen goed geoutilleerd en gefaciliteerd. De SO-afdeling vormt een onderdeel van MFA-noord en kent een bijzondere positie in het lokale en regionale netwerk, waarbij de oriëntatie op het reguliere basisonderwijs kenmerkend is. De VSO-afdeling is sinds augustus 2016 ondergebracht in een prachtige accommodatie op de Kempen Campus en is daarmee onderdeel geworden van een brede school in de vorm van een Campus-achtige setting. Door deze opzet is de vso-afdeling goed in staat om de oriëntatie op het reguliere voortgezet verder uit te bouwen en vorm te geven.

Deze verhuizing is aanleiding geweest voor een onderwijskundige en organisatorische heroriëntatie die geresulteerd heeft in een meer volwassen en passende benaming voor deze afdeling namelijk *PWA-College*. De benaming Prins Willem – Alexanderschool blijft de formele benaming. Ook deze afdeling heeft inmiddels een prominente en markante plek ingenomen in het lokale en regionale onderwijslandschap. In 2017 zal de school haar 50-jarig bestaan vieren, tevens zal dan ook de opening plaatsvinden van het nieuwe schoolgebouw op de Kempen Campus.

**)Bijlage 1: Naar het wezen van ons onderwijskundig handelen (nov. 2013)*

Bijlage 2: "Mijn schoolorganisatie in 2020, Voortreffelijk, voorbeeldig, verantwoordelijk, een herontwerp" (nov. 2014)

Hoofdstuk 1 De functie van het schoolplan

1.1 Doelen en functies van het schoolplan

Het schoolplan is in de eerste plaats bedoeld voor de school zelf. Bij het opstellen van het schoolplan denken we opnieuw na over de interne en externe oriëntatie, de sterkte-zwakke analyse, de visie en missie, de speerpunten van beleid en de daarbij behorende doelstellingen, prioriteiten, investeringen en activiteiten. Dat geeft houvast bij initiatieven in de school, die erop gericht zijn om de kwaliteit van het onderwijs te handhaven en te verbeteren. Het schoolplan heeft dus vooral de functie van beleidsdocument met betrekking tot de volgende onderdelen:

- het strategisch beleid, inclusief het onderwijskundig beleid;
- het ondersteunend beleid (personeels-, financieel-, materieel- en relationeel beleid);
- het beleid met betrekking tot bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs (kwaliteitszorg).

In het schoolplan stellen wij het beleid zo vast dat het gebruikt kan worden voor planmatige schoolontwikkeling en als uitgangspunt voor de planning per schooljaar. Een ander doel van het schoolplan is het op gang brengen van een dialoog over de kwaliteit van het onderwijs en over het onderwijsbeleid van de school. Het schoolplan lokt deze dialoog uit onder teamleden, maar ook tussen de directie en het bestuur van de school. Ook de oudergeleding van de medezeggenschapsraad wordt hierbij betrokken. Ten slotte is het schoolplan ook bedoeld als verantwoording aan het College van Bestuur, de ouders en uiteraard, de inspectie. De inspectie toetst het schoolplan bij schoolbezoek aan de werkelijke situatie.

1.2 De totstandkoming en status van het schoolplan

Dit schoolplan is mede door de inbreng van teamleden, ouders en MR-leden, tot stand gekomen in een periode van veranderende omstandigheden. Zo heeft de PWA school in 2012 te maken met een fysieke scheiding tussen de afdeling SO en VSO. Het werken vanuit een drietal locaties heeft impact op de organisatie. Aan het einde van de vorige planperiode is de verdeling van het VSO (locaties Blaarthemseweg en Lange Kruisweg) opgeheven met de inhuizing op de Kempen Campus. Door deze inhuizing vormen beide voormalige locaties een meer integraal onderdeel van een grotere geheel in de vorm van een Multi Functionele Accommodatie en een onderwijscampus voor het gehele VO in Veldhoven.

Het tot stand komen van dit schoolplan is in die zin procesmatig en planmatig tot stand gekomen, gevoed door de veranderende omstandigheden en gepaard gaand met veel te nemen beslissingen.

Bij dit proces is informatie en meedenken in het proces van veranderingen door betrokken geledingen zoals het schoolteam, ouders en MR van grote waarde geweest. Een breed draagvlak ontstaat door communicatie over het proces en besluitvorming op cruciale momenten. De directie heeft er steeds naar gestreefd op een open wijze te communiceren en het schoolteam te blijven informeren en betrekken bij de keuzes die geleid hebben tot de uiteindelijke invoering van ParnasSys, de scheiding van het SO en VSO en de keuze voor inhuizing in een MFA en Kempen Campus. Discussie en

aanscherping van het onderwijsconcept als gevolg van deze besluiten, blijkt in de praktijk nog steeds waardevol te zijn.

Ten aanzien van de wetgeving m.b.t. Passend onderwijs, die van kracht is geworden per augustus 2014, kan gezegd worden dat de consequenties van deze wet steeds merkbaarder en voelbaarder worden. De invloed van het lokaal/regionaal georganiseerd bestuur in een drietal samenwerkingsverbanden (PO de Kempen, PO Eindhoven en VO Eindhoven –Kempenland) brengt veranderingen met zich mee in onder meer *bekostiging en financiering* (verevening en bezuiniging), *de externe dienstverlening* (Ambulante Begeleiding), *de doelgroepen* binnen onze school (bredere doelgroep), het *onderwijsaanbod* (uitstroomgericht op participatie) en de *toelaatbaarheidscriteria* (verruimd).

De relatie met de drie grote transities waar gemeenten voor staan, Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en Participatiewet is daarin ook merkbaar. Met name de Jeugdwet (financiering van externe ondersteuning) en de Participatiewet (uitstroomprofielen en arbeidstoeleiding) hebben een directe relatie met de organisatie.

Het geeft ons de kans om efficiency en onderwijskwaliteit adequater centraal te stellen door strakker vast te houden aan een kwaliteitscyclus die richting geeft aan de onderwijsinhoud en recht doet aan de deelname van onze leerlingen in een snel veranderende maatschappij.

De uiteindelijke verwoording van het schoolplan is grotendeels door de directie uitgevoerd. Dit schoolplan is aan de MR voor instemming aangeboden en is door het schoolbestuur vastgesteld.

Voor de instemming van de MR en de vaststelling door het bestuur verwijzen we naar de desbetreffende bijlagen.

Bijlage 3: Formulier instemming MR

Bijlage 4: Formulier vaststelling CvB

1.3 Gerelateerde documenten en bronnen

Het schoolplan is geen plan op zich. Het heeft duidelijke relaties met andere planningsdocumenten en beleidsontwikkelingen. De school ressorteert onder Stichting Veldvest en is dus ook onderdeel van de ontwikkelingen en plannen die hier aan de orde zijn. Tussen het strategisch beleidsplan van Stichting Veldvest, de daaruit voortvloeiende beleidskaders en –documenten ligt een duidelijke relatie. Het schoolplan kent ook belangrijke verbindingen met de schoolgids die jaarlijks door de school wordt uitgegeven. In de schoolgids wordt namelijk jaarlijks het beleid van het afgelopen jaar geëvalueerd en het beleid voor het komende schooljaar benoemd. Het beleid dat hierbij beschreven wordt is volledig geënt op de koers en de voornemens uit het schoolplan. Het belangrijkste verbindingspunt tussen de beleidsdocumenten wordt gevormd door de inhoud, die primair gericht is op de kwaliteit van het onderwijs en het bijbehorende systeem van kwaliteitszorg, zowel op het niveau van de school als van de stichting. Hierbij wordt uitgegaan van door de wetgever gestelde doelen – kerndoelen en bijbehorende referentieniveaus bijvoorbeeld – en door de stichting en de school zelf vastgestelde missie en verbeterdoelen.

Deze verbeterdoelen vallen grofweg uiteen in twee categorieën:

- verbeterdoelen op de middellange termijn, die in dit vierjarig schoolplan worden uitgezet.
- de verbeterdoelen die in het komende schooljaar prioriteit krijgen en verwoord worden in de schoolgids en in het jaarverslag. In de volgende schoolgids blik de school terug en geeft ouders informatie in hoeverre de in de vorige schoolgids gestelde verbeterdoelen ook inderdaad bereikt zijn.

Dit schoolplan heeft directe relaties met onder andere de volgende beleidsdocumenten en -plannen:

- het strategisch beleidsplan van Stichting Veldvest
- het meerjarenbeleidsplan van de drie Samenwerkingsverbanden PO en VO
- het kwaliteitszorgsysteem: zelfevaluatie en tevredenheidsonderzoek
- het Integraal personeelsbeleid (IPB)
- Professionaliseringsplan
- (Meer-jaren) formatieplan
- (Meer-jaren) begrotingsplan

De betreffende documenten zijn, voor zover reeds vastgesteld, op school ter inzage aanwezig. In deze planperiode zullen bovenstaande plannen geactualiseerd worden.

1.4 Evaluatie en bijstelling van het schoolplan

Jaarlijks wordt het beleid van het desbetreffende schooljaar geëvalueerd door directie, team en bestuur. De concreet geformuleerde doelen die in de schoolgids worden genoemd zijn daarin leidend.

Daarnaast worden o.a. vragenlijsten, interviews en audits als onderdeel van de PDCA-cycli (Plan-Do-Check-Act) gehanteerd om evaluatiegegevens en bevindingen te genereren. De bevindingen worden plenair met het voltallige team besproken. Ook in de MR worden de bevindingen en resultaten besproken. De voorliggende planperiode zal deze werkwijze nog meer geborgd worden.

In de schoolgids rapporteert de directie door middel van het jaarverslag over de bereikte resultaten en bevindingen.

De plannen zoals beschreven in dit schoolplan voor het daaropvolgende jaar worden concreet uitgewerkt, besproken in de MR en worden daarna eveneens in de schoolgids vermeld als te bereiken doelen en resultaten. Na overleg en vaststelling zorgt het bestuur dat het geoperationaliseerde en vastgestelde plan van aanpak voor de aanvang van het schooljaar naar de inspectie wordt verstuurd.

In het schooljaar 2015-2016 zal het volledige schoolplan worden geëvalueerd. De directie, het team en de medezeggenschapsraad hebben hierin weer een actieve rol en verantwoordelijkheid. De evaluatie van de totale planperiode wordt gebruikt als belangrijke opmaat voor de volgende planperiode.

Het beleid op stichtingsniveau wordt jaarlijks door het directieurenberaad en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) geëvalueerd.

In voorkomende gevallen worden aanpassing dan wel actualisering van beleid voorgesteld aan het bestuur van Veldvest dat na instemming of advies van de GMR het (ver)nieuw(d)e beleid vaststelt.

Hoofdstuk 2 Context en missie: de opdracht van onze school in relatie tot Veldvest visie en missie

2.1 De school in haar specifieke situatie

De Prins Willem Alexanderschool is een *school voor speciaal onderwijs* met een SO afdeling een VSO afdeling en een MG afdeling in Veldhoven. De school heeft ook een externe dienst die ambulante begeleiding verzorgt voor basisscholen buiten Veldvest. De school is opgericht in 1967 vanuit de behoefte en noodzaak om onderwijs te kunnen bieden aan de bewoners van Severinus, een woon- en leefgemeenschap voor mensen met een verstandelijke beperking in Veldhoven.

In 2016 hebben we te maken met andere tijden, er zijn nog slechts enkele leerlingen vanuit Severinus die onze school bezoeken. De meeste leerlingen wonen nu thuis. Sinds mei 2012 werken we met een gescheiden afdeling voor SO op een locatie in Veldhoven-Noord. De SO afdeling is gehuisvest in de MFA-noord. Samen met diverse partners (Zuidzorg, Stimulans, Openbare basisschool en Kinderopvang), geven we vorm aan een Brede school en bieden ook voor onze jongere leerlingen een veilige passende onderwijsplek, gesitueerd midden in een moderne woonwijk. De leerlingenpopulatie van de PWA-school bestaat in augustus uit ongeveer 60 SO-leerlingen in de leeftijd van 4 t/m 13 jaar. Het uitgangspunt is dat de leerling overgaat naar een vorm van vervolgonderwijs op de maximale leeftijd van 14 jaar. Een interne overstap naar de vso-afdeling is een veelvoorkomende vervolgstap. Door deze doorstroming blijven we zoveel mogelijk in de pas met het reguliere onderwijs. De PWA-school is content met de scheiding tussen SO en VSO, temeer daar we een partner zijn in een MFA en er kansen en uitdagingen zijn om gezamenlijk op te trekken om ontwikkelkansen van kinderen te vergroten.

De verwachting was dat deze huisvesting zou leiden tot een lichte groei van onze SO populatie, zeker als ouders van elkaar horen dat ons onderwijsconcept en onze visie op samenwerken uniek is binnen de regio. Mede door de kwaliteit van werken en een onderscheidende onderwijsklimaat waar alle leerlingen (mits verantwoord) welkom zijn heeft deze groei zich gemanifesteerd.

Voor de VSO leerlingen en de MG leerlingen heeft de PWA school de beschikking over een nieuw modern schoolgebouw op de Kempen Campus.

In totaal zijn hier per augustus zo'n 120 leerlingen gehuisvest. Door deze bewust gekozen en unieke huisvesting is de VSO-afdeling in een levensechte context gesitueerd die voldoet aan de moderne eisen voor goed onderwijs.

De verwachting dat het leerlingenaantal van het VSO licht zou stijgen is mede door de inhuizing op de Kempen Campus uitgekomen. Naar verwachting zal de komende jaren het leerlingenaantal stabiel en mogelijk licht stijgen. De kwaliteit van het onderwijsaanbod en de mogelijkheid die geboden wordt om alle leerlingen met een bijzondere hulpvraag van adequaat onderwijs te voorzien, zelfs als er in aanvang sprake is van een thuiszitter-situatie, verklaart deze groei. De regio wordt gekenmerkt door een dalend leerlingenaantal als gevolg van vergrijzing.

De toename of afname van leerlingaantallen zal in de toekomst ook voor een groot deel afhangen van de gevolgen van de wetgeving rondom "Passend onderwijs".

School-specifieke organisatie

Binnen de SO en VSO afdeling werken we leerzones, al dan niet onderverdeeld in kleinere groepen of eenheden. Binnen elke leerzone wordt gewerkt met een vaste kern van teamleden bestaande uit leerkrachten, vakleerkrachten gym en onderwijsassistenten (parttime of fulltime). Daarnaast zijn er nog andere disciplines betrokken zoals de locatieleider, psycholoog, psychologisch medewerker, coördinator stage en toeleiding, vakdocent, logopedist, vakspecialist (leraarondersteuner), facilitaire dienst, administratief medewerker en directie. Zij werken nauw samen met het team. Dit heeft als groot voordeel dat zij vanuit hun eigen deskundigheid en vanuit verschillende invalshoeken de leerlingen kunnen observeren, begeleiden en bespreken.

Faciliteiten

Beide afdelingen zijn gehuisvest in goed geoutilleerde schoolgebouwen, die beide onderdeel uitmaken van een MFA of Campus. Zowel het SO als het VSO heeft de beschikking over speciale voorzieningen zoals digitale borden, computers en (aangepast) meubilair. Er zijn voldoende instructielokalen en praktijkruimtes voor de verwerking van de lessen. Het VSO maakt gebruik van de sportfaciliteiten op de campus, er is een arbeidswerkplaats, een atelier, een leslokaal Horeca (keuken) met een klein restaurant. Buiten is een verblijfsplein en er komt in 2017 nog een boerderij met tuinen, waar ook tussen de lessen door recreatie mogelijk wordt. Tot die tijd blijft de boerderij aan de Blaarthemseweg nog intact als lesplaats. Er is een gemeenschappelijke ruimte op de benedenverdieping, waar muziek en toneel uitgevoerd kan worden en waar ook leerlingen kunnen overblijven.

Evaluatie en rapportage

Het onderwijsaanbod voor elke leerling heeft een directe relatie met de leerroute en de leerlijnen/ontwikkelingslijn van ParnasSys. Het ontwikkelingsperspectief van de leerling (OPP) dat vastgesteld is bij aanvang van de schoolloopbaan is leidend voor de keuze van het profiel/vak en het bijbehorende niveau (leerroute).

Jaarlijks vinden er analysegesprekken en leerlingenbesprekingen plaats waarbij getoetst wordt of de doelen die vanuit de leerzone zijn gesteld, in overeenstemming zijn met de doelen die o.m. aanbod in de groep, bij het vak en bij de evt. stage zijn gesteld.

Tweemaal per jaar worden analysegesprekken (Parnassys) gehouden door het managementteam, met de leerkrachten en leden van de Pedagogisch Psychologische Dienst (PPD), evt. aangevuld met disciplines zoals logopedist, vakdocent. De vorderingen en planningen van de leerroutes in het ParnasSys-systeem per leerling en evt. groep staan centraal in deze bespreking evenals de toets-resultaten en opbrengsten in relatie tot het Ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Eenmaal per schooljaar worden ook de vorderingen en planning van de vakken en de stages besproken in een zgn. stagegesprek. Daarbij zijn de CvB, MT, leerkrachten, vakdocenten en vakspecialisten betrokken. Voor het MT en CvB zijn deze gesprekken de bron voor de inhoudelijke en procedurele verantwoording richting inspectie en bestuur. De richting en voortgang wordt op deze wijze cyclisch geëvalueerd en vastgelegd in ParnasSys.

De ouders en de leerling krijgen tweemaal per jaar gelegenheid om kennis te nemen van de vorderingen en om vast te stellen of de leerling de doelen heeft gehaald en welke nieuwe doelen er zijn geformuleerd.

2.2 Onze visie en missie: “waar we voor staan”

Visie

De visie van de PWA school is een statement dat aangeeft waar we als organisatie voor staan. Deze visie is belangrijk, want hij versterkt prestaties, stimuleert verandering, vormt de basis voor een strategisch plan, motiveert individuen, bevordert de besluitvorming en geeft richting. De visie van de PWA-school sluit aan op de speerpunten van het Veldvest-beleid en richt zich onder meer sterk op samenwerking met het regulier onderwijs en de kwaliteitszorg. De visie van de PWA-school is gebaseerd op een tiental statements:

- *Wij geloven dat mensen en dus ook onze leerlingen, gemotiveerd zijn om zo volwaardig mogelijk deel te nemen aan de (toekomstige) samenleving,*
- *Wij zijn er van overtuigd dat onze leerlingen van betekenis kunnen zijn voor de (toekomstige) maatschappij,*
- *Wij geloven in talenten en kernkwaliteiten van mensen,*
- *Wij zijn overtuigd dat een doelgerichte, planmatige en betekenisvolle begeleiding in een uitdagende leeromgeving met levensechte (oefen)elementen bijdraagt tot een optimale ontwikkeling en ontplooiing van onze leerlingen,*
- *Voor onze leerlingen geldt dat een betekenisvolle en waardevolle bijdrage aan de (toekomstige) maatschappij zich richt op Wonen, Werken, Vrije Tijd en Burgerschap,*
- *Wij geloven in het principe van netwerken en maatschappelijke verbindingen omdat wij levensechte verbindingen met de wereld om ons heen (fysiek, sociaal en conceptueel) nodig hebben om het onderwijs voor onze leerlingen betekenis te geven,*
- *Wij geloven in professioneel handelen, dat uitgaat van een wederzijdse oprechte betrokkenheid en elementen als respect, veiligheid en vertrouwen omvat,*
- *Ons professioneel handelen naar onze leerlingen richt zich op relatie, autonomie en competentie(ontwikkeling)*
- *In ons professioneel handelen laten we ons leiden door KERNDOELEN als afspiegeling van onze maatschappelijke opdracht, door KERNKWALITEITEN als afspiegeling van persoonlijke drijfveren en talenten en door KERNWAARDEN* als representanten van onze schoolorganisatie (* Statements 1-9 zijn de kernwaarden).*

De visie kan als volgt omschreven worden:

‘De Prins Willem-Alexanderschool wil kinderen met een beperking in hun ontwikkeling ondersteunen en op respectvolle wijze passend onderwijs in een pedagogisch

verantwoorde, veilige en uitdagende omgeving bieden. Door uit te gaan van de leer- en ontwikkelingsbehoeften van de individuele leerlingen, de specifieke kind-kenmerken en onze maatschappelijke opdracht, begeleiden we hen naar optimale zelfredzaamheid en bereiden we hen voor op een plek in de maatschappij. Leren en ontwikkelen in de volle breedte staan daarbij centraal. Educatie is daarin een kenmerkend aspect. Elke leerling is daarbij het begin- of aangrijpingspunt. Onze betrokken, goed gekwalificeerde medewerkers zijn er samen, met ouders en verzorgers, verantwoordelijk voor dat de mogelijkheden van het kind optimaal en met geloof in eigen kunnen worden benut.'

De visie van de PWA-school wordt ook gekenmerkt door een vijftal basisprincipes namelijk;

- Het onderwijs gaat uit van de individuele leer- en ontwikkelingsbehoeften van elk kind gericht op (toekomstige) samenhang met de leefomgeving en wederzijdse afhankelijkheid met de mensen die daarin participeren.
- Het onderwijs vindt plaats in een context waarin gezamenlijke verantwoordelijkheid in de ruimste zin belangrijk is.
- Het onderwijs zet sterk in op relatie.
- Het onderwijs richt zich op het ontwikkelen van individuele autonomie en identiteit als basis voor wederzijdse afhankelijkheid.
- Het onderwijs is erop gericht om de competenties, vaardigheden en attitudes met het bijbehorend positieve zelfbeeld van leerlingen te vergroten.

Missie

De missie van de PWA-school zegt kernachtig wat het bestaansrecht van onze school is en waar we in de toekomst naartoe willen. De missie beschrijft wat we doen en waarom:

- De Prins Willem-Alexanderschool biedt kwalitatief goed onderwijs en adaptieve ondersteuning aan kinderen met een verstandelijke beperking, met behulp van een passend onderwijsaanbod.
- Onze school helpt leerlingen op individuele wijze op weg naar een op maat gesneden toekomst waarin ze zichzelf zo optimaal mogelijk kunnen redden.
- Onze leerlingen zijn mede-regisseur van hun ontwikkelingsproces. Ons multidisciplinaire team is ingespeeld op deze nieuwe werkwijze en de medewerkers bieden leerlingen in nauwe samenwerking optimale begeleiding op maat.
- We bieden onderwijs en begeleiding op 2 schoollocaties en een boerderij elk met een eigen karakteristiek, die aangepast is op de diversiteit aan problematiek van de kinderen en dat goed aansluit bij ons onderwijsconcept.

Strategie en doelstellingen

Hieronder geven we weer hoe we onze visie en missie de komende jaren vormgeven. Er is een aantal succesfactoren mede bepalend geweest voor de keuze voor onze strategische doelen, te weten:

- Verkenning en oriëntatie op de ambitie, bijbehorende doelen en koers van de organisatie. Pilots en onderwijsinnovatie zijn daarin richtinggevend.
- Digitalisering in het primaire en secundaire onderwijsproces.
- Ontwikkelen en Inrichting van rijke schoolcontexten waarbij de SO-afdeling en de VSO-afdeling meer gescheiden opereren in afzonderlijke contexten: Zorgstructuur en leerlingvolg/-plansysteem (ParnasSys) invoeren en verbeteren.
- Werken binnen grotere contexten zoals een MFA en Kempen Campus waarbij inhoudelijke samenwerking met netwerkpartners centraal staat.
- Verdergaande samenwerking met collega-scholen, regulier onderwijs, samenwerkingsverbanden en het ons omringende netwerk van kind-partners, zorgpartners en gemeenten.
- Samenwerking en afstemming met het regulier onderwijs door middel van ambulante begeleiding en onderwijsleerarrangementen.
- Positieve krachten binnen ons eigen team, veranderingsgezinde teamleden.
- Professionalisering, teamscholing en nascholing van diverse teamleden en directie op respectievelijk HBO+ en academisch niveau.
- Toelaten en plaatsen van leerlingen waarbij de ontwikkeling stagneert en die gebaat zijn bij het onderwijs binnen de specifieke PWA-context.
- Het onderwijs op de PWA-school dusdanig inrichten dat er sprake is van een continuüm waarbij er door afstemming en samenwerking kansen en mogelijkheden gecreëerd worden voor leerlingen om verder te groeien in hun ontwikkeling. Het continuüm kenmerkt zich door een expertise-flow tussen de PWA en het reguliere basis- en voortgezet onderwijs.

Accenten in relatie tot de visie en missie

Het onderwijsconcept verfijnen.

Sinds schooljaar 2006/2007 werkt de hele school volgens een dynamisch en steeds verfijnd onderwijsconcept dat in de huidige praktijk is omarmd.

Deze onderwijsvorm kenmerkt zich door een organisatie waarbij meerdere teamleden gezamenlijk op een kwalitatief goede wijze in staat zijn de leerlingen datgene te bieden wat zij op basis van hun individuele leer- en ontwikkelingsbehoeften nodig hebben om te komen tot groei naar zelfstandigheid, zelfredzaamheid en volwassenheid. De leerling heeft hierin een prominente rol ten aanzien van zijn eigen ontwikkelingsproces en het leren krijgt in de praktijk zowel een vraaggericht en vraag-gestuurd karakter als een aanbod en doel-gestuurd aanbod. Teamleden zijn steeds beter in staat gebleken hun ervaringen, gedachten en verantwoordelijkheden samen te dragen en te delen, zowel met leerlingen als met collega's en ouders. De school is een leer- en ontdekplek gericht op persoonlijke ontwikkeling waarbij veiligheid, rust, regelmaat, en zich gewaardeerd en

geaccepteerd voelen, wezenlijke uitgangspunten zijn. De groepssamenstelling in aard en omvang kent dan bij uitstek ook een dynamisch karakter. Telkens wordt gezocht naar een groepsstructuur die zo passend mogelijk moet zijn bij de actuele stand van zaken. Het aantal groepen is, onafhankelijk van het totale leerlingenaantal, variabel in omvang en samenstelling.

Een markant onderwijs- en schoolconcept is het resultaat van de inspanningen van de laatste jaren. Enkele kenmerken zijn:

- het kind, de leerling is het uitgangspunt. Een optimale persoonsontwikkeling in alle facetten is daarbij leidend.
- het leren en educatie gericht op individuele ontwikkeling staan centraal.
- het onderwijsaanbod gaat uit van de leerbehoeften van het kind en het onderwijsperspectief dat voor de leerling geldend is.
- er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid bij alle betrokkenen in alle geledingen.
- de basisbeginselen van adaptief onderwijs, relatie, autonomie en competentie zijn van belang in het onderwijskundig en pedagogisch handelen.
- Het professioneel handelen is gefundeerd op een drietal leer- theoretische concepten (empirisme, constructivisme, sociaal constructivisme) met daaraan gekoppeld respectievelijk een drietal specifieke rollen te weten, de rol van didacticus, coach en pedagoog. Elke leerkracht is zich bewust van deze rollen en gebruikt ze om het onderwijskundig handelen te versterken en te accentueren.
- Het professioneel handelen op onze school kenmerkt zich door planmatigheid, doelgerichtheid en handelen in termen van grotere gehelen waarbij het ontwikkelingsperspectief in relatie tot de maatschappelijke relevantie leidend zijn.

Elke dag levert nog steeds nieuwe informatie, kennis en inzichten op die bouwstenen vormen voor de verdere ontwikkelingen met betrekking tot de verfijning van ons onderwijsconcept. Zie hiervoor ook bijlagen 1 en 2.

De onderwijskwaliteit verhogen.

Door de invoering van ParnasSys vanaf het schooljaar 2013 is er een kwalitatieve bewustwording op gang gekomen die een sterk appèl doet op de leerkrachtvaardigheden, *doelbewust, planmatig en opbrengstgericht* werken en onderwijskundige inzichten (didactisch, pedagogisch en ontwikkelingspsychologisch). Het mentale model, als een schematische uitwerking van hun persoonlijke professionaliteit, van waaruit leerkrachten werken geeft meer doelbewuste richting aan het dagelijkse lesgeven. De kwaliteit en de effectiviteit van het lesgeven wordt bewuster opgepakt, ParnasSys is daarbij onmisbaar als instrument dat via een evaluatiemodule en een planningsmodule de ontwikkeling in termen van beheersingsniveaus in beeld brengt in relatie tot het geldende ontwikkelingsperspectief (OPP) van de leerling. Vervolgens is het handelen van de leerkracht beter te monitoren het MT en de Pedagogische Psychologische Dienst (PPD). Het geeft alle partijen inzicht in de leerrendementen op individueel, groeps- en schoolniveau.

Voor de komende jaren willen we met name het analyseproces van ParnasSys beter leren gebruiken als instrument om onderwijsresultaten te borgen, leerlingen gedurende

hun hele schoolloopbaan te volgen en de onderwijskwaliteit op een hoger plan te brengen. In 2016-2020 willen we de routines van het systeem inslijpen om daarmee nog beter de kwaliteit te borgen en enkele eigen leerlijnen ontwikkelen en invoeren.

2.3 Externe ontwikkelingen: “Wat er op ons af komt”

A. Maatschappelijke ontwikkelingen

De school is sterk verbonden met de samenleving en vertegenwoordigt in zekere zin samen met de ouders, leerlingen en teamleden de huidige diversiteit in voorkeuren en opvattingen. Deze diversiteit is kenmerkend voor onze maatschappij.

Persoonlijke motieven worden steeds sterker, vertaald in verwachtingen, duidelijker gemaakt en ingebracht in de relatie met school.

Het is voor de school een uitdaging om de ouders, als belangrijkste stakeholders, niet te bejegenen als consumenten die bediend moeten worden maar te investeren in een meer wederkerige relatie. In deze relatie vormen de ontwikkeling en toerusting van de leerling het centrale aandachtspunt. Daarbij dient de school duidelijk te maken wat de centrale doelen en waarden zijn.

Wij beseffen dat de samenleving qua levensbeschouwelijke oriëntatie geen eenduidige samenhangende grondvisie kent, maar meer een verzameling van geïndividualiseerde en gefragmenteerde posities en zienswijzen is. Wij hechten als school er dan ook belang aan dat wij voor onze leerlingen een meerwaarde vertegenwoordigen. Door aandacht te hebben voor burgerschap, ethische vorming, en/of levensbeschouwelijke oriëntatie gedraagt de school zich maatschappelijk verantwoord en maakt ze duidelijk wat ze belangrijk vindt voor de vorming van jonge mensen.

Tijdens de schoolperiode van elke leerling probeert de school deelname aan de schoolgemeenschap optimaal te stimuleren en te bewerkstelligen. Als tijdens deze periode de leerling deel kan nemen aan deze hechte schoolgemeenschap dan is de verbindende kracht van de school groot; zeker daar waar de relaties met relevante maatschappelijke organisaties (denk aan kinderopvang, sport, gezondheidszorg, jeugdzorg) vaak nog een duidelijkere regie nodig hebben.

De school dient zich te verhouden tot de vele verwachtingen van zowel overheid, ouders als leerlingen. De school wil zich dan ook nadrukkelijk bezinnen op de aard van deze verwachtingen en wijze waarop ze de relaties die hiermee gepaard gaan, vorm kan geven en kan onderhouden. De komende planperiode wil de school ook nadrukkelijk aandacht besteden aan dit aspect. De maatschappelijke oriëntatie zal daarin een speerpunt van ons beleid vormen.

-De maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot Passend Onderwijs

Het speciaal onderwijs in het algemeen is sterk aan verandering onderhevig. Sinds Passend Onderwijs is geïntroduceerd worden ouders en schoolteam zich meer en meer bewust van het feit dat er in de nabije toekomst meer gedaan moet worden met minder handen.

Om toch de onderwijskwaliteit op peil te houden vraagt dit van ons om slim en efficiënt om te gaan met dit gegeven. De PWA school voelt zich sterk verbonden met de

samenleving en wil de diversiteit van de leerlingen centraal stellen met name in de toekomst.

Onze ambitie is om gestaag meer leerlingen uit diverse clusters onderwijs te kunnen bieden in Veldhoven. Daarbij kunnen we gebruik maken van kennis vanuit de Ambulante begeleiding, collega scholen, Samenwerkingsverband en het bestaande netwerk.

Een maatschappelijk gegeven zoals bv. het omgaan met de diverse vervoersverordeningen van verschillende gemeenten zet ons op scherp als het gaat om het aanbieden van thuisnabij onderwijs, waar het kan. Dat wil dus zeggen dat er een verbreding van doelgroep verwacht mag worden en dat alle kennis die nu binnen de school en binnen de Stichting Veldvest aanwezig is niet verloren mag gaan, maar op een andere wijze georganiseerd mag worden. In die zin geeft Passend Onderwijs ook kansen om het aanbod voor “speciale leerlingen” anders te organiseren. De maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van Jeugdzorg, WMO en Participatiewet zijn ook van invloed op de schoolorganisatie. Vanuit een actieve participatie in bestaande en nieuwe netwerken proberen we de kennis, expertise en ervaring te vergroten opdat we nog beter in staat zijn om adequaat te anticiperen op alle dynamiek en complexiteit van de (toekomstige) samenleving.

-Maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot diversiteit en individualisering

Door aandacht te hebben voor wensen van ouders en hen te zien als partners in educatie kunnen we samen onze leerlingen opleiden tot volwassen en volwaardige deelnemers aan een maatschappij die zich kenmerkt door een grote diversiteit.

Door aandacht te hebben voor burgerschap, ethische vorming en/of levensbeschouwelijke oriëntatie gedraagt de school zich maatschappelijk verantwoord en maakt ze duidelijk wat ze belangrijk vindt voor de vorming van jonge mensen. De sterkere en onomkeerbare individualisering is voor de school een aangrijpingspunt voor de begeleiding en ondersteuning in de groei naar volwassenheid bij kinderen. Door hen te ondersteunen in het kunnen nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces en door oog te hebben voor hun specifieke talenten willen wij als school het beste uit elk kind halen. Leerlingen hebben hier recht op en om dit te bereiken gebruiken we de meest geschikte uitdagende leeromgevingen en de meest geschikte middelen. ICT-toepassingen zullen naar verwachting daarbij een heel prominente rol spelen.

Door zorgvuldig oog te hebben voor diversiteit in de samenleving en de bijbehorende individualisering is het onze opdracht om leerlingen tot zelfstandige en zelfbewuste personen op te leiden en hen als volwaardige burgers te laten participeren in de (toekomstige) maatschappij. Op deze wijze dragen we bij tot volwaardig burgerschap en verkleinen we de kans dat mensen, al dan niet met een beperking, in een sociaal of maatschappelijk isolement komen.

-Ontwikkelingen ten aanzien van organisatie en personeel

In verband met de Wet op de Beroepen in het Onderwijs (BIO) zijn in 2005 door het ministerie van OCW bekwaamheidseisen voor leerkrachten vastgelegd. Doel hiervan is

de aandacht voor de ontwikkeling en het bijhouden van competenties van leerkrachten en andere werkers in het onderwijs te bevorderen. Stichting Veldvest heeft in 2010/2011 het functieboek en de functiemix ingevoerd. Stichtingbreed zal veel werk gemaakt worden van het IPB-beleid.

In het kader van de functiemix is een zelfevaluatie instrument beschikbaar. Dit instrument kan gebruikt worden om nog scherper doelen en acties te formuleren, die de kwaliteit van het handelingsrepertoire van de leerkracht bevorderen. Bezuinigingen in het onderwijs, mede als gevolg van daling van het leerlingaantal, treffen uiteraard ook het primaire proces. De komende jaren staat dan ook de vraag centraal, hoe we ondanks de krimp de kwaliteit van onderwijs kunnen verbeteren. Het antwoord zullen we moeten zoeken in termen als efficiëntie en effectiviteit. Dat betekent het ontwikkelen van scenario's waarin zaken anders vorm gegeven worden. Niet meer, maar anders. De flexibiliteit van de leerkracht en diens lerend vermogen zal een belangrijke succesfactor zijn.

In de cao van 2014-2015 is vastgelegd dat leerkrachten over de juiste bekwaamheden moeten beschikken. Hiervoor zijn drie niveaus vastgesteld gerelateerd aan termijnen. De bekwaamheidsniveaus bestaan uit : startbekwaam, basisbekwaam en vakbekwaam. De PWA-school zal met de verdere scholing en ontwikkeling van expertise bij de leerkracht rekening houden met deze afspraken.

De directieleden van de school staan als vakbekwaam geregistreerd (geregistreerd en gecertificeerd) in het schoolleidersregister en volgen scholing in het kader van de herregistratie.

-Ontwikkeling in de omgeving van de school

De Brede School, MFA en Kempen Campus

Maatschappelijke trends gericht op samenwerking tussen onderwijs en overige kindpartners (o.a. peuterspeelzalen, dagopvang, verenigingen) en een sterkere vraag naar professionele opvang van kinderen heeft er toe geleid dat scholen meer in netwerken zijn gaan opereren. Naast de organisatorische aspecten wordt door partners veel belang gehecht aan samenwerking en gezamenlijke afstemming. Mede door deze ontwikkeling zijn Brede Scholen ontstaan. Zij zijn veelal gehuisvest in MultiFunctionele Accommodaties (MFA's).

Zowel Veldvest als de gemeente Veldhoven zijn trajecten gestart om deze Brede Scholen en MFA's te realiseren.

Voor de PWA school is deze ontwikkeling actueel vanaf mei 2012. De SO afdeling van de PWA school participeert vanaf die tijd in MFA noord. We zien deze ontwikkeling als een belangrijke factor om een gezicht te geven aan speciaal onderwijs op een innovatieve wijze, waarbij we nadrukkelijk de verbinding gaan zoeken met andere partners.

Dagarrangementen en naschoolse opvang voor onze leerlingen zijn in bewerking en daarin zien we de onlangs hernieuwde samenwerking met een belangrijke lokale partner als Severinus, als een frisse uitdaging.

Er is uitvoering gegeven aan een vorm van naschoolse opvang bij de SO-afdeling op de MFA. Leerlingen van onze school die ook willen deelnemen aan de dagarrangementen, zullen veelal maatwerk vereisen. Daarbij kan de PWA school als deskundige partner participeren. In de komende planperiode staat ook een realisatie van een vorm van naschoolse opvang voor VSO leerlingen op de Kempen Campus gepland.

Passend onderwijs, Speciaal Onderwijs en Speciaal Basisonderwijs.

Sinds 1 augustus 2003 geldt in Nederland een andere regeling voor het onderwijs aan leerlingen met een handicap of stoornis. Kern van het beleid is dat deze leerlingen zo veel mogelijk naar gewone basisscholen gaan (Weer Samen Naar School en Leerling-gebonden financiering). Deze integratiegedachte wordt door het stichtingsbeleid vertaald in het principe dat elk kind welkom is in de reguliere school. Om er voor te zorgen dat kinderen met speciale leerbehoeften echt geïntegreerd worden, stuurt de stichting op een zorgvuldig beleid omtrent de speciale basisschool in Veldhoven en op het profileren van de reguliere scholen in het opvangen van kinderen met speciale leer- en zorgbehoeften.

Veldvest heeft in de afgelopen periode veel ervaring opgedaan met deze innovatieve gedachte. Gebleken is hoe belangrijk realistische doelen zijn: het gaat om onderwijs op maat voor alle leerlingen waarbij telkens opnieuw zorgvuldig dient te worden afgewogen welke oplossingen per context haalbaar en aantrekkelijk zijn.

Onderwijs op maat voor alle leerlingen betekent soms ook vooral de keuze van ouders laten prevaleren, als het gaat om de plaatsing van hun kind in het Speciaal Onderwijs. Of als een plaatsing binnen het regulier onderwijs vanwege de aard van de stoornis niet haalbaar blijkt, is het (V)SO de passende plek waar wij verantwoordelijk voor zijn.

De PWA school wil de samenwerking met basisscholen op een duurzame wijze verankeren door een symbiose aan te gaan met de scholen waar nu al leerlingen van onze school een arrangement hebben. Ook de opgedane ervaringen met Ambulante Begeleiding maakt ons deskundig in het praktisch vormgeven van de integratiegedachte vanuit Passend Onderwijs.

Nu de invoering van Passend Onderwijs op de korte termijn op losse schroeven staat willen we onze opgedane ervaringen, kennis en geleverde inspanning niet verloren laten gaan, maar verder consolideren en verbreden binnen de MFA's.

Frisse scholen

De gemeente Veldhoven en stichting Veldvest doen een flinke investering om de luchtkwaliteit op een groot aantal van haar scholen te verbeteren. Een gezond binnenklimaat bevordert de gezondheid en het welzijn van de kinderen en heeft uiteindelijk een positieve invloed op hun leerprestaties. De zogeheten Warmte Terug Win installaties zorgen ervoor dat vervuilde lucht met een hoge CO2 concentratie vervangen wordt door schone, verwarmde buitenlucht.

De luchtkwaliteit in de nieuwe MFA's en de locatie op de Kempen Campus voldoen aan deze hoge kwaliteitseisen.

B. Onderwijskundige ontwikkelingen

In de komende jaren worden stapsgewijs de nieuwe referentieniveaus in het onderwijs ingevoerd. De kerndoelen bedoeld voor het speciaal (ZML)onderwijs zijn daarin belangrijk en voor een groot deel leidend voor ons. De actuele ontwikkelingen op dit terrein zien wij als een kans om beter na te denken over welke cognitieve vaardigheden we anders, beter en efficiënter moeten bevorderen. Onze focus zal zich de komende planperiode dan ook blijven richten op versterking van empiristische methoden.

Kennisoverdracht neemt daarin een belangrijke plaats in. De school en leerkracht hebben hierin de rol van didacticus. Om zich tot een volwaardig persoon te kunnen ontplooiën zijn naast kennis ook andere dimensies belangrijk. De school wil naast kennisoverdracht ook leerlingen op constructivistische wijze vaardigheden leren. Door aandacht te hebben voor het “*leren leren*”, kunnen leerlingen nieuwe vaardigheden zich eigen maken en nieuwe kennisbronnen op termijn aanboren. De school en leerkracht hebben hier een coachende, stimulerende en voorwaardenscheppende rol in. Van groot belang is ook de overdracht van waarden en normen, het cultureel gedachtegoed. Om te komen tot een volwaardig burgerschap bij leerlingen hebben school en leerkracht een niet te onderschatten verantwoordelijkheid. Bij het inleiden in en bij de overdracht van waarden, normen en het culturele gedachtegoed, gericht op de actuele en toekomstige multiculturele samenleving, maakt de school gebruik van een meer sociaal constructivistische werkwijze. De school en de leerkracht hebben hierin vooral een pedagogische rolneming.

In de afgelopen jaren is er steeds meer nadruk komen te liggen op zowel het volgen van de ontwikkeling van leerlingen als op de planning van het onderwijsaanbod waarbij het ontwikkelingsperspectief (OPP) leidend is. Dit doen we met behulp van ParnasSys in samenwerking met OBD Driestar. ParnasSys speelt een prominentere rol in het kwaliteitssysteem van de school. De wettelijk verplichte OPP's zijn volledig ingevoerd en vertaald in een vijftal leerroutes. Een leerroute is daarbij de leerweg die de leerling op zijn eigen niveau in zijn eigen leertijd in termen van onderwijsaanbod ontvangt zolang hij op school zit. Het leerrendement is daarbij tevens een graadmeter voor zijn ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijsaanbod. In ons onderwijsaanbod en in de kwaliteitscyclus is het gebruik van toetsen (methode-gebonden en methode onafhankelijk) evident om de vorderingen enigszins objectief te meten en te verantwoorden.

De inzet van en omgang met ICT zal de komende jaren speerpunt blijven.

Om de zorg in het onderwijs op school goed te organiseren en te borgen wordt zo veel mogelijk gewerkt volgens de grondprincipes van het model van de 1-Zorgroute en de wettelijk verplichte OntwikkelingsPerspectieven (OPP).

Ook de komende planperiode zullen we nadrukkelijk aandacht blijven houden voor het opbrengstgericht werken. ParnasSys met de bijbehorende leerlijnen geven ons daarbij richting en houvast. De halfjaarlijkse ParnasSys besprekingen zijn momenten van specifieke monitoring en sturing. De analyse van de resultaten gerelateerd aan de drie onderwijskundige rollen (didacticus, pedagoog en coach) het werken op basis van OPP, leerroutes en ParnasSys en focus op instructievaardigheid, feedbackgesprekken, kenniscirculatie en gerichte scholing zijn elementen die in de praktijk ingezet kunnen

worden om leerkrachten te coachen en te professionaliseren.

In het onderwijsaanbod neemt de instructievaardigheid van de leerkracht een prominente plaats in. Voor de verdere borging ziet de PWA-school het “directe instructiemodel” als maatgevend.

Het directe instructiemodel benadrukt vooral het belang van *hoe* en *wat* onderwezen wordt en is een goede manier om kinderen nieuwe kennis, vaardigheden of strategieën te leren.

De kern van het directe instructiemodel bestaat uit vijf lesfasen: de introductiefase of dagelijkse terugblik, de instructie- of presentatiefase, de (begeleide) in-oefeningsfase, de (zelfstandige) verwerkingsfase en de terugblik. Deze liggen vaak in één les.

Het werken met OPP's, leerlijnen, leerroutes en ParnasSys zijn geen doelen op zich. Het zijn instrumenten die bijdragen tot een planmatiger en doelgerichter werken. Daarbij stelt het team van de PWA-school zich ten doel:

- Zorg te dragen voor een adequaat pedagogisch klimaat, passend bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling.
- Zorg te dragen voor een pedagogische en didactische leeromgeving zodat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.
- Zorg te dragen voor kennis omtrent hulpvragen van leerlingen en de daarop af te stemmen ondersteuningsbehoefte te geven.
- Zorg te dragen voor tegemoetkoming aan de verwachtingen vanuit de samenleving, met name de leerlingen tot een zo optimaal mogelijke zelfstandigheid te stimuleren.
- Betekenisvol onderwijs te geven vanuit zowel empirische als constructivistische achtergrond, uitgaande van verschillen bij leerlingen, iedereen mag zijn talent ontwikkelen.
- Planmatig onderwijs te bieden, daarbij gebruik maken van ParnasSys.
- Goed samen te werken met ouders en partners uit het omringende netwerk.
- Eigen kennis en deskundigheid op peil te houden door studie en volgen van maatschappelijke ontwikkelingen.

De inzet van toetsen is, zoals eerder vermeld, daarbij een gewenste ontwikkeling.

2.4 ontwikkelingen op het gebied van het vakonderwijs, stage en toeleiding ; aanbod en organisatie

In het VSO worden diverse vakken aangeboden, die op zgn. pleinen en binnen vier profielen herkenbaar tot uiting komen, zowel op vorm als op inhoud.

Het lesgeven vindt plaats op de pleinen:

- Techniek en arbeidsplein, waaronder groen en dierverzorging
- Zorg en welzijnsplein, waaronder horeca en facilitaire dienstverlening
- Creaplein, waaronder culturele oriëntatie en creatieve expressie

-Ontwikkelingen met betrekking tot het vakonderwijs

Het vakonderwijs en de stage in de VSO-afdeling nemen in het realiseren van de onderwijsdoelen een heel specifieke plaats in.

-Definiëring Vakken PROFIELEN en uitstroomgericht vakken (participatiewet)

De PWA-school biedt een viertal profielen aan die elk weer onderverdeeld zijn in vakken (voor leerroute 3,4 &5) en activiteiten (leerroute 1&2) De vakken zijn onderverdeeld in een drietal niveaus:

De organisatie van de vakken kent op dit moment een viertal profielen:

Profiel techniek (bijvoorbeeld het vak Algemene Techniek)

Profiel mens en natuur (bijvoorbeeld het vak Zorg & Welzijn en Dierverzorging)

Profiel horeca en facilitaire dienstverlening (bijvoorbeeld het vak Koken en Interieur verzorging)

Profiel winkel en detailhandel (bijvoorbeeld het vak winkeltraining)

De aard en intensiteit van de profielen hangt ook af van het aantal leerlingen dat past in de profielen. In de komende planperiode worden de profielen verder ontwikkeld en markant in de organisatie geborgd.

Het vakonderwijs kent in het aanbod drie niveau's:

Niveau 1; aanbod is gericht op "perspectief dagbesteding"

Niveau 2; aanbod is gericht op (elke vorm van structureel) begeleid werken

Niveau 3; aanbod is gericht op perspectief werken op (gedeeltelijk) loonwaarde of vervolgonderwijs

Het karakter van een vak wordt bepaald door:

- doelgerichtheid, een vak leidt leerlingen op tot toekomstig werk,
- planning, een vak kent een ontwikkelingsgericht aanbod conform het OVM met geplande toetsmomenten,
- certificering op elk niveau, elk vak kent een aantal toetsmomenten die afgesloten worden door een certificaat,
- niveau 1 en 2 werkt met een intern certificaat,
- niveau 3 werkt met officieel erkende certificering bijv. Pro- of KPC-certificering inclusief examinering.

-Doel van het vak binnen het profiel

Het doel van het vak is om leerlingen heel gericht op één of twee ontwikkelingsdomein een aanbod te geven op een zo hoog mogelijk niveau, gericht op toekomstige en passende arbeid.

-De professional

Elk vak wordt gegeven door een vakman of vakvrouw (vakmensen) die functioneert op leraarondersteuner niveau 7. De leraarondersteuner is specifiek geschoold voor het betreffende vak en heeft een opleiding gevolgd waardoor de betreffende leraarondersteuner een onderwijsaanbod mag geven met een certificering. De teamleider coördineert en organiseert de activiteiten op schoolniveau voor wat betreft de vakken, stuurt de vakmensen aan en coacht hen.

-De ruggengraat van het vakken aanbod

Het aanbod voor elke leerling heeft bij het vak, een directe relatie leerlijnen van ParnasSys. Het ontwikkelingsperspectief (OPP) en actuele leerniveau binnen ParnasSys is leidend bij het bepalen van de leerdoelen en het bijbehorende aanbod van activiteiten. Voor de komende planperiode staat de samenwerking en afstemming tussen de groepsleerkracht en de vakleerkracht geagendeerd. Als school zoeken we naar een nieuwe vormen van afstemming en samenwerking tussen groepsleerkrachten en

vakleerkrachten die leiden tot een verbetering in onderwijsaanbod en het monitoren van de leerresultaten bij leerlingen. .

Elke leerling heeft een vastgesteld ontwikkelingsperspectief (wat heeft deze leerling minimaal bereikt bij het verlaten van onze school). Dit perspectief is, vertaald naar het vak, het uiteindelijk doel. (een perspectief kan zijn dat een leerling kan werken op loonwaarden bij een professioneel bedrijf in de groenvoorziening, of een leerling kan arbeid verrichten op een SW of andere beschermde omgeving)
De ontwikkeling vertaald in termen van ParnasSys en het interessegebied van de leerling is leidend voor de keuze van het profiel/vak en het bijbehorende niveau

-Het aanbod per leerling

Het vak is afgestemd op het ontwikkelingsperspectief en kan in principe alleen wijzigen als het ontwikkelingsperspectief wijzigt. De frequentie waarin een leerling een vak volgt, kan verhoogd worden tegen het einde van de schoolloopbaan of als certificering in zicht komt.

Voorafgaand aan het schooljaar worden de leerlingen per vak ingedeeld (voorgesorteerd). Het rooster, de groepsgrootte en aantal lessen worden hier op afgestemd. De locatieleider vso, heeft hier een coördinerende rol en taak.

-De globale routing VSO met betrekking tot het vakspecifiek onderwijsaanbod

Elke VSO leerling start in principe met Zedemo als voorafgaande training van werknemersvaardigheden. ZEDEMO bestaat uit een aantal leskisten met verschillende thema's en bevat een methodisch aanbod om de competenties en interesse van de leerling te meten en te trainen. Componenten als aandacht, taakspanne en concentratie, kracht, tempo, werkhouding en motivatie worden daarbij zorgvuldig in kaart gebracht en genoteerd. De leerlingen volgen Zedemo voor één of twee jaar. Daarbij wordt duidelijk wat de sterke en zwakke punten van de leerling zijn. Daarop volgend vindt er een snuffelperiode plaats waarbij de leerling ervaring op kan doen met verschillende vakken die gerelateerd zijn aan de indeling van de pleinen. Na de snuffelperiode kan een stage in beeld komen om het geleerde buiten de schoolmuren toe te leren passen. De leerkracht onderbouwt een stage-aanvraag en gaat met de stage-coördinator in gesprek. Een passende stage wordt dan gecombineerd met gericht lesaanbod. Dit leidt naar de eindbestemming na de schoolverlating, deze laatste fase noemen we toeleiding naar arbeid of dagbesteding. Verdere uitleg over dit proces is te lezen onder stage en toeleiding arbeid/dagbesteding.

De ouders en de leerling krijgen tweemaal per jaar gelegenheid om kennis te nemen van de vorderingen en om vast te stellen of de leerling de doelen heeft gehaald en welke nieuwe doelen er zijn geformuleerd.

-Ontwikkelingen met betrekking tot stage en toeleiding naar arbeid en dagbesteding.

De PWA-school onderscheidt twee duidelijk gescheiden trajecten met betrekking tot ontwikkeling en uitstroom, namelijk het traject van:

1 Stage

2 Toeleiding naar arbeid of dagbesteding.

Definiëring van *stage*.

Stage is een onderdeel van het geprogrammeerd onderwijsaanbod. Het is een doelgerichte en geplande fasering stap in het leerproces van de leerlingen en staat direct in relatie met het OPP. Stage op de PWA-school is een vorm van lesgericht onderwijsaanbod om leerlingen op een specifiek vakgebied doelbewust en gepland, zelfstandigheid en zelfredzaamheid (vaardigheden, kennis en attitude) aan te leren voor:

- 1 hun toekomstige arbeidsplek/werk en
- 2 hun toekomstige vorm van dagbesteding

Het moment waarop de leerlingen kan beginnen aan stage wordt op individueel niveau besproken door de leerkracht, stage-coördinator, Commissie van Begeleiding en ouders. Het aanvangsmoment, doelstellingen en omvang en aard van de stage wordt in het OPP vastgesteld. De leerontwikkelingen, vertaald in kennis, vaardigheden en attitude, wordt met behulp van ParnasSys gevolgd en bepaald.

In onderstaand schema staat weergegeven welke stadia we onderscheiden in het stapsgewijs aanbieden van de juiste uitdagende omgeving om hen vertrouwd te maken met de buitenwereld. De PWA-school gaat daarbij uit van het volgende schema (fig. 1):

Vertrouwde omgeving Vertrouwde begeleiding Leerzone – Boerderij – Werkplaats	Vertrouwde omgeving Nieuwe begeleiding Interne Stage – Boerderij - Vak
Nieuwe omgeving Vertrouwde begeleiding Leren op locatie – Interschool	Nieuwe omgeving Nieuwe begeleiding Stage – arrangementen VO

Kenmerkend voor een stage is dat de leerling zijn op school geleerde vaardigheden in praktijk gaat brengen buiten de schoolomgeving. Dus buiten de veilige, vertrouwde omgeving van de eigen leerzone en uiteindelijk ook zonder de eigen vertrouwde vaste onderwijsbegeleiders van de PWA-school.

De start van een stage hangt af van de actuele situatie van een leerling in relatie tot het OPP en de stand van zaken in Parnassys. Met name de vorderingen op de leerlijnen *voorbereiding arbeid en dagbesteding, mens en maatschappij* en de *leergebied-overstijgende doelen* zijn daarbij nadrukkelijk in beeld.

Er zijn in principe drie verschijningsvormen van stage: Interne en externe stage (BIS, BES/leren op locatie en ZES):

- Begeleide Interne Stage bijvoorbeeld op de boerderij van school, in een andere leerzone, in de keuken of op de administratie).
- Begeleide Externe Stage bijvoorbeeld bij een zorginstelling met ondersteuning vanuit de PWA-school of een groepsstage of leren op locatie (LOL) waarbij geleerd wordt in een supermarkt of bouwmarkt. Ook arrangementen op het Sondervick College in Veldhoven of het Pius X-college in Bladel vallen hieronder, mits er een leerkracht van de PWA-school bij aanwezig is.
- Zelfstandige Externe Stage, bijvoorbeeld in een winkel, kinderopvang, boomkweker, werkplaats etc. De begeleiding vanuit school is op afstand en incidenteel. De leerling wordt door een medewerker van het bedrijf of de organisatie begeleid met betrekking tot de te behalen doelen.

De regie en monitoring van de stage

Op de PWA-school heeft de leerkracht heeft de regie als het gaat om stage. Met name bij de externe stage zijn organisatorische afspraken van wezenlijk belang.

Hij/zij is verantwoordelijk om het moment van stage aan te geven, met andere woorden; de leerkracht maakt duidelijk waarom de leerling aan stage toe is. Dit komt onder meer aan de orde bij leerzone (OPP)gesprekken, de analysegesprekken (Parnassys) en de jaarlijkse vaststelling van het OPP in het CvB-overleg.

Daarbij moeten o.a. de volgende kritische factoren helder zijn en directe aanleiding geven tot de start van een stage:

- ✓ De stand van zaken in Parnassys. Met name de leerlijnen: *voorbereiding op arbeid en dagbesteding, mens en maatschappij* en de *leergebied overstijgende leerlijnen* vormen belangrijke indicatoren.
- ✓ Doelstelling moet duidelijk zijn. Wat is de bedoeling, wat moet de leerling op zijn stage leren? Duur van de stage?
- ✓ Het aanbod binnen de eigen leerzone alleen is niet (meer) toereikend om de leerling verder te krijgen in zijn ontwikkeling als het gaat om praktijkleren en praktijkervaring. De context van de school en schoolomgeving is te klein en beperkt.
- ✓ Het OPP en de leerroute is steeds leidend als het gaat om het bepalen van doelen en beheersingsniveaus.

De leerkracht noteert in het kort het verloop van de uitkomst van het verkennend gesprek met de coördinator, wat is er afgesproken, welke soort stage wordt gezocht, wanneer wordt de start van de stage verwacht, informatie aan de ouders etc. Er volgt een zgn. notitie in Parnassys

Als een stage start is de leerkracht vervolgens ook de verantwoordelijke contactpersoon naar de stage verlener. Hij/zij heeft ook de directe relatie met het lesaanbod (leerroute) en de vakleerkracht.

De ouders krijgen informatie over de stage-vorderingen d.m.v. de jaarlijkse ontwikkelingsgesprekken (Parnassys) dus minimaal 2 x per jaar, door de leerkracht. De instrumenten die gebruikt worden zijn: Een stage-boekje, evaluatiegesprekken met stageverleners, notities in Parnassys en stage-bezoeken (4 x per schooljaar als basis).

De coördinator onderhoudt een stage-netwerk, houdt ontwikkelingen (o.a. wet- en regelgeving) bij en zorgt voor een actueel overzicht van alle stages.

Het stagecontract wordt gemaakt en opgeslagen door de coördinator i.s.m. de administratie (nodig voor deelname aan ESF, gemeentes en verzekering).

Informatie en administratieve formaliteiten die nodig zijn voor het stageadres zoals bijv. behaalde certificaten, OPP en leerdoelen, verzorgt de coördinator i.s.m. leerkracht en administratie.

Belangrijk om te weten:

De school bepaalt het moment en de stageplaats. Ouders worden hierover geïnformeerd. De verantwoordelijkheid van het zoeken naar een geschikte stageplaats ligt dus altijd bij de school. Uiteraard kunnen ouders wel evt. ideeën voor een stageplaats aanreiken.

Een stageplaats hoeft geen definitieve plek te zijn waar de leerling uiteindelijk naar uitstroomt. Stage is les.

Ook de vakleerkracht kan inhoudelijk afstemming zoeken met de stageplaats. Dit in overleg en met medeweten van de leerkracht.

Start van stage is niet afhankelijk van leeftijd (maar start niet eerder dan 14 jaar, dit is de wettelijke minimumleeftijd).

Stage is niet verplicht voor elke VSO leerling. Uitgangspunt is dat een stage bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerling.

De duur van een stage is wettelijk geregeld, deze bedraagt gemiddeld ten hoogste 50 procent van het aantal uren waarin onderwijs wordt verzorgd.

-Definiëring van *Toeleiding naar arbeid of dagbesteding*.

Toeleiding naar arbeid of dagbesteding is het leiden naar een eindbestemming na de schoolperiode. Het betreft de eindfase richting de definitieve uitstroombestemming van een leerling.

In deze periode gaat een leerling werk-of dagbestedingservaring opdoen op een plek waar hij na de schoolverlating (definitief) zal gaan werken/deelnemen. Er kan ook een *oriënterende fase* nodig zijn om uiteindelijk te bepalen waar de leerling naar uitstroomt. In de regel zullen dit korte periodes zijn. Uitgangspunt voor het totale toeleidingstraject is maximaal 1 jaar voor de definitieve schoolverlating. De duur is ook mede afhankelijk van derden en evt. geldstromen die te maken hebben met de plaatsing na schoolverlating. In deze fase zit meestal een opbouw, telkens met een dag of dagdeel erbij, met een maximum van vier dagen.

Wie heeft de regie t.a.v. Toeleiding?

De Commissie van Begeleiding heeft de regie als het gaat om toeleiding.

De coördinator houdt het overzicht op de toeleidingstrajecten in samenspraak met de leerkracht en het CVB. Hij/Zij neemt deel aan afstemmingsoverleg met partners zoals UWV en gemeente Eindhoven (regiegemeente regio Werkbedrijf).

Een toeleidingstraject wordt te allen tijde gepland en doelgericht opgestart.

Dit kan vroegtijdig zijn, bv. als er een woonplek is gevonden met een geschikte dagbesteding zal een ouder dit melden en kan er een traject opgestart gaan worden.

Het moment van aanvang kan ook een jaar voorafgaand aan schoolverlating komen bijv. als de leerling vanwege de leeftijd in beeld komt.

De coördinator houdt een actueel overzicht bij, waarop wordt aangegeven welke leerlingen in een toeleidingstraject zitten of in het betreffende schooljaar in een traject gaan komen. Deze “piketpaal” wordt geslagen op grond van bekende informatie uit het OPP, de Parnassys gesprekken met de leerzones en de geplande reguliere CvB vergaderingen.

Er vindt een gepland gesprek (MDO) met de ouders plaats, door CvB, leerkracht en coördinator, waarbij informatie naar boven komt over de mogelijkheden in relatie tot de directe omgevingsfactoren zoals gemeente, UWV, WLZ indicatie, Wajong etc.

De coördinator maakt een overzichtelijk transitieplan dat het traject van onderwijs naar eindbestemming beschrijft. Het uiteindelijk ingevulde transitieplan inclusief de evaluatie wordt beschouwd als onderwijskundig eindverslag naar de vervolgplek waar de leerling naar uitstroomt.

Belangrijk om te weten;

Toeleiding naar arbeid of dagbesteding staat in principe los van stage, maar kan wel aansluitend zijn.

De vorm/uitvoering/duur is mede afhankelijk van een indicatie; het budget vanuit de eigen gemeente, de WLZ of het UWV.

Verantwoordelijkheid van ouders en leerling:

- Aanmelden voor een indicatie voor een plaatsing na schoolverlating. Dit in samenwerking met de gemeente en het UWV (of WIJ Eindhoven).
- Aanvraag ABA (voorheen WAJONG), op 17 ½ jarige leeftijd. (school levert een transitieverslag aan en geeft advies conform het OPP).

Het moment van registreren, analyseren en maken van beredeneerde keuzes wordt door de school (coördinator in afstemming met het CvB en leerkracht) bewaakt en geregisseerd.

Nazorg

In het kader van kwaliteitsverbetering en een stukje nazorg, wordt nagegaan of de leerling een duurzame werkplek of dagbestedingsplek heeft na de schoolverlating. Het doel is om te weten of het onderwijsaanbod goed is afgestemd op aansluiting naar werk, activiteiten of dagbesteding in een snel veranderende maatschappij. Daarbij beperken wij ons in eerste instantie tot een telefonische check en een korte enquête om

te weten of de leerling nog op de plek zit waar hij naar uitgestroomd is en hoe het met hem-haar gaat. Indien er nog school gerelateerde vragen zijn kunnen we nog adviseren of ondersteunen waar dat nodig mocht zijn. Daarbij kan gedacht worden aan doorverwijzen naar andere instanties waar we veel contact mee hebben. (bv. Severinus, Lunetzorg, UWV, werkbedrijf)

De analyse van de antwoorden van de vragenlijst geeft ons de mogelijkheid om het onderwijsaanbod te verbeteren of aan te passen. De check geeft ook aan of het ontwikkelingsperspectief is uitgekomen en duurzaam is.

We onderhouden tot twee jaar na schoolverlating contact met leerling, ouders, werkgevers, begeleiders en zorginstellingen waar onze leerlingen mee te maken hebben.

Nazorg heeft dus als doel te weten te komen hoe het met onze leerlingen gaat na de schoolverlating, komen ze goed terecht en waar kunnen wij hen bijstaan voor een nog betere toekomst. En daarop volgend, hoe blijven we ons onderwijs zo aantrekkelijk mogelijk, zo efficiënt mogelijk, doelgericht en aangepast aan de maatschappelijke ontwikkelingen aanbieden.

Het vervoer naar de stage-/ toeleidingsplek valt onder gemeentelijk vervoer en/of is verantwoordelijkheid van ouders. Als het een stage betreft waarmee dus geen ZZP of PGB wordt ingezet kán de PWA in voorkomende gevallen de leerling zelf vervoeren. Dit is echter geen regel, maar serviceverlening. Als er ZZP of PGB wordt ingezet is er sprake van toeleiding en is de ouder verantwoordelijk voor het vervoer, evt. samen met de vervolginstelling/werkgever.

-Ontwikkelpunten en streefdoelen 2016-2020 in relatie tot het vakonderwijs en de maatschappelijke dynamiek (o.m. participatiewet)

De heroriëntatie en ontwikkelpunten (o.m. streefdoelen voor de nieuwe planperiode 2016-2020) in relatie tot alle ontwikkelingen zijn, samengevat:

- VSO visie verder concretiseren in afstemming met ambities en maatschappelijke context.
- De doeltreffendheid van de praktijkvorming van leerlingen verder systematiseren en analyseren.
- Dit stageplan dynamisch proces borgen in schooljaar 2016-2017. Communicatie via schoolgids naar ouders. ABA/UWV informatie updaten in schoolgids.
- Arbeidscompetenties definiëren op schoolniveau en (beter) herkenbaar maken in het vakkenaanbod en lesaanbod. (leerlijnen Parnassys, Zedemo) Functies definiëren in samenwerking met het netwerk en partners/bedrijven, gemeentes etc. (=doorlopend proces)
- Methodes en materialen binnen het VSO vakonderwijs verder inventariseren en herkenbaar en systematisch koppelen aan leerlijnen en beheersingsniveaus van ParnasSys.

- Gerichte stageopdrachten formuleren voor de leerlingen overwegen als zij in een toeleidingstraject zitten. Naast het gebruik van het stageboekje is voor met name de leerlingen met een OPP 4 arbeidsgericht uitstroomprofiel meer nodig om aan hun leerpunten te werken.
- Organisatie van het vakonderwijs in relatie tot uitstroom verder stroomlijnen en borgen. (bijv. de inzet van vakdocenten en mentor scherper definiëren) De workflow in beeld brengen, verantwoordelijkheden, rollen en taken ten aanzien van vakkenaanbod en stage evalueren en borgen.
- De onderzoeksrapportage (interne interviews/onderzoek maart, april 2016) bespreken, analyseren en communiceren.
- Figuur 1, het kwadrant op inhoud met het VSO team verkennen en organisatorisch/praktisch vormgeven.
- Scholingsbehoefte VSO team in de planperiode 2016-2020 verkennen en organiseren; het thema voor 2016-2017 is gericht op “Gedrag”.
- Inhuizing op de Kempen Campus verder vormgeven.

-Momenten van verslaglegging en cyclisch volgen-analyseren

De organisatie van stage en toeleiding kent verschillende vormen van monitoring en verslaglegging:

De ParnasSys-gesprekken met CvB op basis van de registratie en analyse.

De registratie van oudergesprekken in ParnasSys.

Een registratie stagebezoeken.

Een coördinator Stage en toeleiding tweejaarlijkse stand van zaken doornemen met CvB.

Een transitiedocument/eindverslag (wettelijk verplicht).

-Ontwikkelingen met betrekking tot Evaluatie en rapportage

Twee maal per jaar worden structurele groepsbesprekingen gevoerd met teamleiding en evt. PPD en directie. De vorderingen en planning in ParnasSys per leerling en evt. groep staan centraal in deze bespreking.

Tijdens deze gesprekken worden ook de vorderingen en planning van de vakken meegenomen. De vakmensen zitten ook bij de groepsbespreking. De inhoudelijke afstemming tussen, mentor, vakmensen en MT vindt hier dus plaats. Voor het directie en Commissie van Begeleiding zijn deze gesprekken de bron voor de inhoudelijke en procedurele verantwoording richting inspectie en bestuur. De groepsbesprekingen kunnen gezien worden als “tankstop” waar de richting en voortgang bepaald wordt.

-Ontwikkelingen ESF-project, versterking van het vakonderwijs

In het schooljaar 2012-2013 neemt de PWA-school deel aan een project van het Europees Subsidie Fonds (ESF). De school wordt ondersteund door bureau AAVAS. Doel van het project is verdere professionalisering op het gebied van arbeidstoeleiding. Met de aanschaf van de methode en de materialen van ZEDEMO en door de bijbehorende scholing te volgen, kan de school een grote stap zetten op het gebied van

arbeidstoeleiding. Met het oog op de invoering van de wet “werken naar vermogen” is de school nog beter in staat leerlingen adequaat voor te bereiden op een baan. In het afgelopen jaar heeft de PWA-school in de nieuwe opzet, waarbij het project in samenwerking met andere scholen voor voortgezet speciaal onderwijs georganiseerd is onder regie van de gemeente Eindhoven deelgenomen aan een tweetal projecten. Ook voor de komende planperiode staat deelname aan één of meerdere ESF-projecten gepland.

2.5 leerlingenpopulatie en ouders als stakeholders

Leerlingenpopulatie, nieuwe doelgroepen en Persoonlijke Leertrajecten (PLT)

De PWA school was in aanvang een school voor Speciaal en Voortgezet Speciaal Onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen van 4 tot 20 jaar. Daarnaast is er sprake van verbrede toelating voor MG leerlingen. Als gevolg van Passend onderwijs is deze strikte scheiding van doelgroep grotendeels weggefallen. De PWA-school participeert in drie samenwerkingsverbanden. Het SO in het samenwerkingsverband de Kempen (SWV PO3009) en het samenwerkingsverband Eindhoven (PO 3007). Het VSO participeert in het samenwerkingsverband Eindhoven-Kempenland (VO 3007). De school blijft daardoor een regionale functie behouden. Het samenwerkingsverband beslist of een leerling toelaatbaar is voor de school. De voorliggende planperiode wil de PWA-school in samenwerking met de samenwerkingsverbanden goed blijven onderzoeken welke leerlingen gebaat zijn bij het onderwijs op de PWA-school en dus toelaatbaar zijn. Leerlingen moeten bij plaatsing in het bezit zijn van een door het samenwerkingsverband afgegeven beschikking categorie 1 (SO/VSO) of categorie 3 (MG).

Een beschikking hoeft niet per definitie meer te voldoen aan vooraf opgestelde landelijke criteria.

Tot nu toe worden hoofdzakelijk leerlingen met een voormalige ZML beschikking toegelaten/geplaatst op de PWA school. Het streven blijft om in samenwerking met de samenwerkingsverbanden en partnerscholen onze expertise te delen met andere (reguliere) scholen en daarbij wordt een gemengde leerlingenpopulatie niet uitgesloten.

Voorop staat dat elke leerling een onderwijskundig verantwoord antwoord op zijn hulpvraag krijgt.

Tot nu toe is het hebben van een verstandelijke beperking de hoofdindicatie voor plaatsing op de PWA school. We kennen ook leerlingen met bijkomende problematiek, zoals taal-spraak stoornis, auditief of visueel probleem of stoornis in het autistisch spectrum. Deze leerlingen worden in reguliere leerzones geplaatst. De PWA school kent geen anti-klas of anti-groep.

De afgelopen jaren heeft de PWA school ook leerlingen geplaatst die naast verstandelijke beperkingen ook flinke gedragsproblemen hebben. De ruimte die we op de Kempencampus ervaren stelt ons in staat ook hier adequaat mee om te gaan. De PWA school heeft ook een leerzone voor de speciale zorggroep, de zgn. MG leerlingen. In deze leerzone worden leerlingen geplaatst met een laag IQ en bijkomende problematiek. Voor hen is er veel aandacht voor zelfredzaamheid, zintuiglijke

ontwikkeling en communicatie. Dit uit zich vooral door een uitdagende sfeervolle speel/leeromgeving en meer dan gemiddelde inzet van personeel voor deze leerlingen. De leerlingen die de PWA school bezoeken komen uit Veldhoven, maar ook uit verschillende omliggende gemeentes. Dit maakt ons tot een streekschool. De leerlingen zijn afkomstig uit verschillende milieus en hebben verschillende godsdienstige of culturele achtergronden.

Het aantal leerlingen is de laatste 5 jaren iets afgenomen, maar trekt momenteel weer wat aan. Het aantal leerlingen dat binnen het regulier onderwijs door ambulant begeleiders ondersteund worden is door de veranderende regelgeving van Passend onderwijs en veranderend bestuursbeleid afgenomen.

De leerling populatie van de PWA school kenmerkt zich ook door de aanwezigheid van

relatief veel kinderen met Down Syndroom.

Sinds 2008 geeft de PWA school ook les aan leerlingen uit de ROMA cultuur. De ervaringen met deze doelgroep zijn wisselend.

Oudertevredenheid

De analyse, conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van het tevredenheids-onderzoek voor ouders afgenomen in mei 2015

Algemeen:

De vragenlijst is tot stand gekomen met medewerking van de MR van de PWA school. De tevredenheid op volgende gebieden is daarbij aan de orde geweest.

- 1 Informatie en communicatie
 - Vertrouwen
 - Ouderbetrokkenheid
- 2 Schoolorganisatie
 - Schoolimago
 - Het schoolklimaat
- 3 Ondersteuning en begeleiding
 - Ontwikkeling van leerlingen
 - Leerstofaanbod
- 4 Schoolontwikkeling
 - Sterkte/zwakte, meer/minder aandacht aan geven, algemene opmerkingen

Analyse op respons

De SO en VSO ouders is gevraagd een vragenlijst in te vullen en in te leveren.

Respons was als volgt: in totaal zijn er 142 vragenlijsten uitgegaan.

Op 88 verstrekte exemplaren voor het VSO kwam een respons van 36 retour. Dit is 41%

Op 54 verstrekte exemplaren voor het SO kwam een respons van 43 retour. Dit is 63%

Conclusie

Het VSO laat een lagere respons zien dan het SO. De respons van het VSO is beduidend minder dan 50 %, van het SO ruim meer dan 50%.

Aanbeveling

De volgende enquête wellicht digitaal uitzetten binnen Parnassys. Nadeel is dat het reguliere tevredenheidsonderzoek van de Veldvestvragenlijst niet past bij dat wat we als PWA school willen weten ten aanzien van de specifieke onderwijsondersteuning van ZML SO en VSO leerlingen. We kunnen onze eigen vragenlijst aanmaken. Dit vereist terdege voorbereiding van ICT, administratie en MT. Betrokkenheid met MR is aan te bevelen.

Er is een uitgebreide analyse op SO en VSO niveau gemaakt waaruit blijkt dat de ouders van de leerlingen over het algemeen heel tevreden zijn over het geboden onderwijs aan hun kind. De rapportage is met de ouders teruggekoppeld en staat op de website van de school ter inzage voor iedereen. Er zijn vanuit de enquête een aantal aandachtspunten geformuleerd voor de komende periode:

- Nieuwsbrief, informatie verzamelen SO VSO door locatieleiders, verduidelijken van kleine aandachtspunten die door ouders genoemd zijn.
- Publiciteit MR.
- Inloopochtend/contactmoment anders invullen.
- Ouders goed blijven informeren over schoolontwikkelingen.
- Alertheid met betrekking tot de verschillende verantwoordelijkheden van leerkracht onderwijsassistenten.
- Volgende oudervragenlijst digitaal ontwikkelen
- Veldvest informeren en ouders een terugkoppeling geven van de vragenlijst.
- Een centraal emailadres per leerzone, technische mogelijkheden bekijken.
- Digitaal borgen op server in map Staf-docs.

2.6 Onze interne sterkte/zwakteanalyse update

Uit evaluaties, monitorgesprekken, inspectiebezoeken en enquêtes komt er een sterkte-zwakteprofiel van de school naar voren.

	Sterkte profiel	Zwakte profiel
1.	De school heeft een goede naam als het gaat om pedagogisch klimaat	Het systeem van kwaliteitszorg is nog niet in de organisatie geborgd (PDCA cyclus wordt onvoldoende integraal toegepast)
2.	Het team toont grote betrokkenheid bij de leerlingen	Het structureel analyseren van de onderwijsopbrengsten is nog niet volledig op orde binnen de organisatie
3.	De meeste leerlingen gaan erg graag naar school	Het team kent in het algemeen een matige geen lees- en studeercultuur anders dan de professionele scholing. De focus op innovatie en verandering is weliswaar groeiend maar nog steeds te beperkt.
4.	De ouders zijn over het algemeen	Teamopbouw is in onbalans er zijn te weinig

	erg tevreden	mannelijke teamleden
5.	Er wordt goed gewerkt met een OPP en een volg- en plansysteem (Parnassys).	Er is onvoldoende specifiek materiaal voor de onderwijsbehoeften van de MG leerlingen en het jonge kind.
6	Er is een goede huisvesting voor zowel de SO als de VSO afdeling	Leerkrachten stimuleren nog onvoldoende de actieve en zelfstandige rol van de leerlingen als het gaat om zelfstandigheid en zelfredzaamheid.
7	Er is een breed onderwijsaanbod binnen diverse leerzones	Stagebeleid is aan sterke maatschappelijke dynamiek onderhevig We zitten in de verkennende/oriënterende fase m.b.t. toeleiding naar wonen, werken en vrije tijd.
8	Er is een duidelijke rolverdeling en verantwoordelijkheid	Onvoldoende awareness van de kerndoelen ZML, leerlijnen, leerstijlen en toetsen
9	Leerlingen worden gezien en gehoord	Effectieve lestijd nog niet optimaal benut
10	In het VSO is een aanbod voor certificering op vakgebied groen en dier, facilitair, horeca en arbeid	Gemis aan bruikbare instrumenten om managementinformatie te verkrijgen en te borgen.
11	Op de PWA school is veel ruimte voor differentiatie van onderwijsaanbod en voor klassenmanagement.	Onvoldoende inbreng en inzage van de ouders in het digitale leerlingvolgsysteem ParnasSys
12	De school staat open voor samenwerking en participatie in innovatieve ontwikkelingen.	Management is onvoldoende in staat om duidelijk beleid en vervolgbeleid grondig en structureel te borgen.

	Kansen	Bedreigingen
1	IPB competentiegericht personeelbeleid i.s.m. Veldvest.	Ontwikkelingen met betrekking tot bezuinigingen op het speciaal onderwijs. Hierdoor zijn we genoodzaakt de organisatie efficiënter en effectiever in te richten.
2	Voor en naschoolse opvang. De mogelijkheden voor- en naschoolse opvang voldoet aan de wensen van de ouders. Voor VSO leerlingen komt ook een aanbod.	Toename van leerlingen met complexe problematiek en hulpvragen op het gebied van gedrag noodzaakt ons tot uitbreiden van kennis en expertise op dit gebied.
3	Verbrede doelgroep, passend onderwijs op lokaal niveau.	Verlies van competente jongere leerkrachten door bezuinigingen of maatschappelijke uitdagingen binnen een ander werkveld dan het onderwijs.
4	Doorontwikkelen, verfijnen en aanvullen van ParnasSys biedt kansen voor ontwikkeling van	Toenemende werkdruk personeel door administratieve last van o.a. ParnasSys en kwaliteitsnormen die wordt opgelegd vanuit

	onderwijskwaliteit en afstemming van het lesaanbod.	de overheid/inspectie
5	Deelname aan ESF project met betrekking tot arbeidstoeleiding	Toenemende problematiek door o.a. gebruik van sociale media in relatie tot weerbaarheid van onze jongeren
6	Verbinding met het voortgezet onderwijs o.m. met het Sondervick College vanwege huisvesting van het VSO op de Kempencampus	Het IPB en personeelsbeleid, vanwege wettelijke aanscherping ten aanzien van vaste contracten. Vervangersproblematiek door nieuwe wetgeving. Tekort aan mannelijk personeel doet geen recht aan afspiegeling van maatschappelijk beeld.
7	Samenwerking met partners zoals Severinus, Sondervick, Pius X en basisschool binnen de MFA en Kempencampus	
8	Werken met PCDA cyclus biedt ons meer houvast bij het kwaliteitsbeleid van de school.	

2.7 Onze visie: de gewenste kwaliteit een update

In de planperiode 2016-2020 willen wij als school functioneren als voorziening voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in een context van een Brede school. MFA-noord voor de SO afdeling en de Kempen Campus voor de VSO afdeling zijn voor ons de aangewezen plekken. Op basis van een intensief netwerk willen we recht doen aan wat belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen. Daarbij houden we rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en relevantie, met kenmerken van de leerlingenpopulatie van deze school (paragraaf 2.4) en worden we geïnspireerd door onze visie en missie (paragraaf 2.2).

Als professionele schoolorganisatie zijn wij voortdurend alert op het hooghouden van de kwaliteit van het onderwijsleerproces en daarnaast zoeken we naar verbeteringen die recht doen aan de diversiteit van onze leerlingenpopulatie en aan het principe van Passend onderwijs.

Leeropbrengsten blijven voor ons een structureel aandachtspunt omdat we belang hechten aan maximale resultaten voor elke leerling. Een eclectisch onderwijsconcept met een bijbehorende organisatievorm blijft onze aandacht vragen. Elementen van Passend onderwijs, Team Onderwijs op Maat (TOM), Adaptief onderwijs en het DI-model zijn voorbeelden die eclectisch toegepast worden.

Om dit te bereiken op het einde van de planperiode 2016-2020 besteden we als school extra aandacht aan de volgende algemene speerpunten:

- het versterken van een professionele cultuur;
- het werken met een systeem voor kwaliteitszorg gebaseerd op 1-zorgroute en ParnasSys, jaarlijkse zelfevaluatie, jaarlijkse collegiale visitatie en verbeterplannen;

- de leerlingenzorg versterken en borgen gericht op de ZML kerndoelen, leerlijnen en ontwikkelperspectieven van leerlingen;
- meer zicht krijgen op en inzicht krijgen in de effectieve leertijd en de kwaliteit van de instructie van alle basisvakken;
- het kiezen van een nieuwe methoden en methodieken in relatie tot de CED leerlijnen en Parnassys. Versterken van het vakkenaanbod met behulp van certificering, betere samenhang tussen het onderwijs in de groepen/leerzones enerzijds en de vakken anderzijds.
- actief en verantwoord invoeren van de beleidsmaatregelen gericht op Passend onderwijs;
- het creëren van uitdagende en veilige leeromgevingen voor alle leerlingen om adequate contexten te kunnen (blijven) aanbieden die leerlingen stimuleren en uitdagen tot ontwikkeling;
- betere balans tussen groepsactiviteiten en zelfstandig leren;
- het verder implementeren en doorgronden van het onderwijsconcepten ter versterking van het school-specifieke onderwijsconcept.
- het onderwijsaanbod afstemmen op talenten, niveaus en interesses van kinderen;
- beleid versterken dat gericht is op integraal personeelsbeleid (IPB) om de kwaliteit van professioneel handelen te versterken;
- het verder vorm geven aan het netwerk van (Brede) scholen en kindpartners om te komen tot kwalitatief goede arrangementen.

2.8 Beleidsvoornemens en speerpunten een update

In het verlengde van Veldvest, de stichting waaronder de school ressorteert, kiest de school om in de planperiode 2016-2020 zich specifiek te richten op een drietal domeinen. *Opbrengstgericht kwalitatief goed onderwijs, maatschappelijke oriëntatie en innovatie*, zijn domeinen waar de focus op zal liggen. Vanuit historisch perspectief zijn deze domeinen relevant en verklaarbaar. Deze domeinen staan centraal omdat de school voor de komende periode belang hecht aan onderwijskwaliteit en de daarbij behorende kennis. De school wil betrokken zijn bij de maatschappelijke omgeving en voelt de verantwoordelijkheid voor duurzaamheid. Ze wil een relevante bijdrage leveren door leerlingen te begeleiden tot volwaardige volwassen personen die participeren in de huidige en toekomstige maatschappij. De school erkent dat innovatief vermogen van levensbelang is om kwaliteit te borgen en te garanderen.

Per domein kiest de school er voor om specifieke subthema's te formuleren die op een concreter niveau recht doen aan het gekozen domein. De subthema's zijn activiteiten en ontwikkelingen over een langere periode. Op basis van de actuele stand van zaken, ervaringen, opbrengsten en voortschrijdende inzichten wordt jaarlijks een aantal concrete doelen geformuleerd in het jaarplan. De voorafgaande concrete doelen worden jaarlijks geëvalueerd.

Domein	Onderliggende waardeoriëntatie	Strategische subthema's	Concrete doelen
Opbrengst-gerichte kwaliteit	Kennis van kwaliteit	-Didactisch, pedagogisch handelingsrepertoire van de leerkracht -Analyse van opbrengsten, -ParnasSys volg en planningssysteem -toetsen - werken met OPP's, leerlijnen en referentieniveaus	Zie jaarplan en schoolgids
Maatschappelijke oriëntatie	Betrokken en duurzaam	-Burgerschap en zelfstandigheid -arbeidstoeleiding - Afstemming dag-arrangementen en Brede School	Zie jaarplan en schoolgids
Innovatieve impuls	Innovatief	-kennis vergroten m.b.t. Leer-theoretische en ontwikkelings-psychologische kennis - Ict-toepassingen - Zorgprofiel en Passend Onderwijs -versterking van de positie van school in de regio - samenwerking op basis van netwerken	Zie jaarplan en schoolgids

De bovengenoemde domeinen en strategische sub-thema's worden in de jaarplannen (2012-2016) en de jaarlijkse schoolgidsen verder geduid en SMART-geformuleerd *) gedefinieerd. In de volgende jaarplannen treft u deze verdere definiëring aan:

1. het integraal personeelsplan
2. het school-specifiek scholingsplan
3. het zorgprofiel van school
4. het plan met betrekking tot kwaliteitszorg(systeem)
5. het (meerjaren-) financieel plan
6. het (meerjaren-) formatieplan

De koers van de school op de drie betreffende domeinen staat uiteraard in directe relatie met de koers die Stichtings-breed uitgezet wordt. Wellicht zal het geldende schoolplan om aanpassingen en actualisering vragen.

*) Elk doel dient SMART geformuleerd te zijn :

- Specifiek: concreet
- Meetbaar: te evalueren op harde criteria
- Acceptabel: instemming van betrokkenen
- Realistisch: haalbaar
- Tijdsgebonden: gepland in tijd

De ontwikkeling van het onderwijs in de school (als onderdeel van het jaarplan)

In de afgelopen vier schooljaren is gewerkt aan doelen volgens het schoolplan 2012-2016. Er komt dus een nieuw schoolplan voor de planperiode 2016-2020.

De onderwijskundige koers richting 2020 (bestuursopdracht PWA 2020) en de opbrengsten van het traject “Excellente scholen” (PWA 2.0) zijn hierin richtinggevend . Voor het VSO gaan we een periode van verandering tegemoet. Een nieuwe schoolomgeving in een nieuw jasje zal het onderwijsaanbod binnen de nieuwe maatschappelijke kaders verbeteren.

Onderwijskundig beleid.

Binnen dit domein is de afgelopen jaren gewerkt aan de invoering van een nieuw leerling volg- en planningssysteem Parnassys.

Daarvoor zijn de volgende acties uitgezet en afgerond:

- Kijkwijzers geïntroduceerd
- Klassenbezoeken afgelegd door MT
- Instructiemodellen geïmplementeerd (DI / EDI –mode, het 4 taktmodel van Verhallen)
- OPP’s ontwikkeld en geïmplementeerd
- Zedemo geïntroduceerd (scholing voor teamleden)
- Vakonderwijs en certificering
- Kerndoelen
- Toetsmaterialen zijn aangeschaft en toets-afspraken vastgelegd, dit wordt gehanteerd op de SO en VSO-afdeling.

Voor het schooljaar 2016-2017 zijn de volgende ontwikkelingen actueel:

- Het aanbod en de methodes moeten nog verder afgestemd en uitgewerkt worden in relatie tot de kerndoelen.
- Methode-inventarisatie en koppeling aan de leerlijnen van Parnassys.
- De toets-resultaten op groepsniveau analyseren, cyclisch hanteren en borgen in de onderwijs-ondersteuningsstructuur.

Extra focus

Op dit moment is het VSO-team in samenspraak met het managementteam van school volop bezig met een heroriëntatie op vakonderwijs, stage en uitstroom.

Aangrijpingspunt van deze heroriëntatie heeft te maken met de inhuizing op de nieuwe VSO-locatie met ingang van het schooljaar 2016-2017. De heroriëntatie en ontwikkelpunten (o.m. streefdoelen voor de nieuwe planperiode 2016-2020) zijn samengevat:

- VSO visie verder vormgeven in afstemming met ambities en maatschappelijke context.
- De doeltreffendheid van de praktijkvorming van leerlingen verder systematiseren en analyseren.
- Dit stageplan dynamisch proces borgen in schooljaar 2016-2017. Communicatie via schoolgids naar ouders. ABA/UWV informatie updaten in schoolgids.
- Arbeidscompetenties definiëren op schoolniveau en (beter) herkenbaar maken in het vakkenaanbod en lesaanbod. (leerlijnen Parnassys, Zedemo) Functies definiëren in samenwerking met het netwerk en partners/bedrijven, gemeentes etc. (=doorlopend proces)
- Methodes en materialen binnen het VSO verder inventariseren en herkenbaar en systematisch koppelen aan leerlijnen en beheersingsniveaus van ParnasSys.
- Gerichte stageopdrachten formuleren voor de leerlingen overwegen als zij in een toeleidingstraject zitten. Naast het gebruik van het stageboekje is voor met name de leerlingen met een OPP 4 arbeidsgericht uitstroomprofiel meer nodig om aan hun leerpunten te werken.
- Organisatie van het vakonderwijs in relatie tot uitstroom verder stroomlijnen en borgen. (bijv. de inzet van vakdocenten en mentor scherper definiëren) De workflow in beeld brengen, verantwoordelijkheden, rollen en taken ten aanzien van vakkenaanbod en stage evalueren en borgen.
- Het onderzoeksrapport m.b.t. stage en arbeidstoeleiding (interne interviews/onderzoek maart april 2016) bespreken, analyseren en communiceren.
- Figuur 1, het kwadrant op inhoud met het VSO team verkennen en organisatorisch/praktisch vormgeven. De doelen van het vakonderwijs en het aanbod in de leerzones beter afstemmen op stage en uitstroomperspectief van de leerlingen.
- Scholingsbehoefte VSO team in de planperiode 2016-2020 verkennen en organiseren; het thema voor 2016-2017 is gericht op "Gedrag".
- Inhuizing op de Kempen Campus verder vormgeven. Onder meer door de opzet en inrichting van pleinen te realiseren;
Techniek en arbeidsplein, waaronder groen en dierverzorging
Zorg en welzijnsplein, waaronder horeca en facilitaire dienstverlening

Creaplein, waaronder culturele oriëntatie en creatieve expressie
Professionele keuken met restaurant.

- Momenten van verslaglegging en cyclisch volgen-analyseren structureel organiseren onder meer door:
- ParnasSys-gesprekken met CvB op basis van de registratie en analyse.
- Registratie oudergesprekken in ParnasSys.
- Registratie stagebezoeken.
- Coördinator Stage en toeleiding tweejaarlijkse stand van zaken doornemen met CvB.
- Transitiedocument/eindverslag.

Ondersteunende beleid

Ten aanzien van het ondersteunende beleid zijn verschillende zaken afgewerkt (of nog steeds actueel)) in de voorgaande schooljaren zoals bv:

- De huisvesting van het VSO
- De samenwerking met de brede scholen in Veldhoven
- Participeren in het regionaal samenwerkingsverband Passend Onderwijs. De samenwerkingsverbanden VO (3007) als PO (3009) zijn opgericht en in werking getreden.
- Beoordelingsgesprekken en functioneringsgesprekken cyclus volgens de werkwijze van Veldvest cyclus
- Zowel financieel (begrotingstechnisch) als personeelsmatig zijn goede financiële reserves opgebouwd.

Voor het schooljaar 2016-2017 zijn de volgende ontwikkelingen actueel:

- Doorgaan met verdere samenwerking van zowel SO als VSO met diverse partners van de brede scholen en de VO scholen (Pius X en Sondervick College).
- Ambulante begeleiding(in afgeslankte vorm) bieden aan scholen buiten Veldvest.
- Arbo voorwaarden en ontruimingsplan actualiseren in relatie tot VSO.
- Herijking van ondersteunende schoonmaak en technische dienst van de PWA

Kwaliteitsbeleid

Ten aanzien van het kwaliteitsbeleid zijn de volgende zaken in de voorgaande schooljaren afgerond:

- Het in gebruik nemen van Parnassys en de cyclus van oudergesprekken
- Registreren en plannen van de voortgang van de leerlijnen/doelen.

Voor het schooljaar 2016-2017 zijn de volgende ontwikkelingen actueel:

- Verder borgen/registreren en volgen van de kwaliteitscyclus door groepsanalyse na de toetsmomenten.
- Optimaliseren van de zorgstructuur door overlegstructuur van de CvB te optimaliseren. O.a. door gestructureerd MDO overleg.
- Verdere actiepunten uitzetten ten aanzien van lopende individuele leerling-trajecten in het kader van Passend onderwijs.
- Verdere oriëntatie en voorbereiding op het predicaat excellente scholen, waaronder het wegzetten van monitoring van de kwaliteitscyclus.

De geïnventariseerde beleidsvoornemens, zijn activiteiten waar de school al meerdere jaren aan werkt.

Daarom zijn de volgende punten nog actueel onder de aandacht en vragen zij voortdurend onze scherpste en focus:

Speerpunten met betrekking tot **opbrengstgericht werken**

- Versterken klassenmanagement en gedifferentieerde instructie
- Invoering nieuwe methode voor rekenen
- Werken met kijkwijzers
- Scholing m.b.t. opbrengstgericht werken
- Versterken van doorgaande ontwikkelingslijnen & leer-theoretische kennis
- Kennis van de samenhang van kerndoelen en leerlijnen en leerstijlen verbeteren
- Klassenmanagement en gedifferentieerde instructie versterken, klassenbezoeken en beoordelen in relatie met opbrengsten en opbrengstgericht werken
- Introductie Pedagogisch Handboek Veldvest met vervolgtraject van gesprekken, klassenvisitaties en kijkwijzer pedagogisch handelen

Speerpunten met betrekking tot **innovatie en ontwikkeling**

- Visie en missie verder implementeren
- Brede school concept invoeren en versterken
- Ontwikkelen en implementeren van OPP's school-specifiek
- De werkwijze m.b.t. stage meer school specifiek verder ontwikkelen en implementeren in relatie tot de Participatiewet.
- Structuur van het onderwijsaanbod uitwerken
- ICT binnen het onderwijsaanbod versterken en uitbouwen
- Onderwijsconcept, schoolconcept, en schoolgebouw VSO optimaliseren
- OPP's , leerroutes en ParnasSys verder ontwikkelen
- Collegiale coaching m.b.v. kijkwijzers

Speerpunten met betrekking tot **maatschappelijke oriëntatie en relevantie**

- Maatschappelijke verbinding verstevigen en borgen in het kader van het Brede Schoolconcept
- Burgerschap explicieter als aanbod definiëren
- Stage protocollen en werkwijzen borgen
- (Her)oriëntatie op keuze van methodes
- Invoering methoden in relatie met burgerschap
- Oriëntatie levensbeschouwing en identiteit

2.8 Voor Schooljaar 2016-2017 zijn op 1 juni 2016 de volgende speerpunten gekozen voor het SO

Onderstaande speerpunten (zie schema) zijn voortgekomen uit eerdere overlegmomenten. Daarnaast zijn er nog een aantal aandachtspunten waardoor de focus in het schooljaar 2016-2017 komt te liggen op de speerpunten:

1. Gezamenlijke visie verder implementeren binnen de eerder vastgestelde kaders (Veldvest) in praktijk brengen
2. Schoolconcept en schoolorganisatie door-ontwikkelen in het verlengde van de visie en missie
3. ParnasSys; aanvullen met nieuwe lijnen (o.a motoriek) en vaststellen welke onderdelen verwijderd mogen worden.

Tevens starten met methodes/programma's koppelen aan de leerlijnen van Rekenen en Taal. Daarna stap voor stap overige lijnen aanpakken.

4. Aanbod sociaal emotionele ontwikkeling
5. Realiseren van meer praktijkgericht onderwijs. De transfer van datgene wat wordt aangeleerd in de groep, naar contexten buiten de groep en buiten de school.

Bovengenoemde punten zijn acties voor de korte termijn schooljaar (2016-2017). De overige punten die nog vermeld staan in het schema zijn voor de verdere planperiode 2017 – 2020.

Gezamenlijke visie verder borgen	Dit speerpunt behelst een borging van de uitgangspunten binnen de gestelde kaders van Veldvest en de concreet praktische vertaling op het gebied van pedagogisch handelen en sociaal emotionele ontwikkeling.
----------------------------------	---

Schoolconcept en schoolorganisatie	Dit speerpunt behelst een heroriëntatie op het schoolconcept (in aanvang gebaseerd op het TOM-principe en het idee van leerzones). Hieraan gerelateerde aspecten zijn o.m.; de personele verdeling, inspectie-eisen, inzet OA etc.
Verbinding tussen onderwijs en externe inzet In relatie tot de principes (samenwerking) van de Brede School	Dit speerpunt richt zich op de transparantie tussen enerzijds de leerzone (incl. de ontwikkeling van de individuele leerling) en anderzijds de inzet van externen voor onze leerlingen (denk aan ondersteunende therapieën of externe ondersteuning). Dit speerpunt staat in verbinding met het speerpunt dat zich richt op de principes van de Brede School. In hoeverre kan en wil de PWA-school participeren in het construct Brede School en wat betekent dat dan concreet en in de praktijk.
Digitalisering	Dit speerpunt legt de focus op een onderzoekende insteek m.b.t. de digitale mogelijkheden in ons onderwijs. Het onderzoek richt zich zowel op leerling- niveau als op het niveau van de medewerkers. De inzet van ICT met het bijbehorende uitbreiding , passend bij de doelstelling zou uitkomst moeten bieden op deze vraag.
Speelplaats Pauze-activiteiten	Dit speerpunt richt zich op het aantrekkelijker en functioneler maken van de eigen speelplaats. Tegelijkertijd wordt gezocht naar mogelijkheden om de pauze voor leerlingen aantrekkelijker te maken.
Aannemen “groepshulp”	Dit speerpunt wil onderzoeken in hoeverre er een functiedifferentiatie plaats kan vinden bij de functie van OA. Concreet zou de inzet van niveau 2 onderzocht kunnen worden.
Toe te voegen “must does”	Speerpunten op basis van audits of inspectierapportage
Kwaliteit van analyse verbeteren	Dit speerpunt wordt vanuit MT toegevoegd en richt zich op de kwaliteit van de analyse op het domein onderwijsopbrengsten. Uit inspectiebezoek en auditrapportages (o.m. Excellente scholen) blijkt dat analyse in onze systematiek van “normering” en “doelstellingen formuleren” onvoldoende is. De relatie met Parnassys, toetsen en leerlingbespreking is hierbij evident.
Methoden en materialen relateren aan de leerlijnen in ParnasSys	Fasegewijs worden aan de leerlijnen binnen Parnassys methoden, lesmaterialen en bronnen gekoppeld zodat de bijbehorende leerroutes voldoende richtinggevend gevuld is. (inclusief een keuze in vakken)

Voor Schooljaar 2016-2017 zijn op 1 juni 2016 de volgende speerpunten gekozen voor het vso

Thema "Gedrag in de groep" (opbrengst studiedag) gericht op leerlingen	Afspraken maken om het gedrag van leerlingen goed te blijven monitoren en beheersen binnen de huidige regelgeving van de Kempencampus. Daarbij het karakter en de identiteit van het ZML onderwijs behouden
ICT mb.t. structuur/organisatie/onderwijs.	De herindeling van alle beschikbare data op de server logisch vormgeven in relatie tot de kwaliteitscyclus en efficiency van management informatie. Op een later tijdstip kan de basis van het onderwijsaanbod verder worden gedigitaliseerd
Opbrengst, systematische evaluatie en analyse	Goede kwaliteitscyclus hanteren en consequent handhaven.
Bewegen stimuleren	Groeps-doorbrekend aanbod van bewegen en gym. Aandacht voor het in beweging brengen van de "zittende jeugd"
Ortho-didactische vaardigheden versterken handelingsrepertoire en kennis	Scholing training van teamleden
Handelingsrepertoire en kennisniveau van de leerkrachten m.b.t. pedagogisch handelen	Scholing training van teamleden
Uitdagende leeromgeving	Leermiddelen en aanbod op elkaar afstemmen in een optimale context die uitdaagt tot leren
Stage en LOL	Inrichting en vormgeving van de leeromgeving op de VSO locatie en de leerplekken op locatie (LOL)
5 gelijke schooldagen (15) schooltijden	Oriëntatie op het 5 gelijke dagen model
ParnasSys koppeling methoden en materialen aan leerlijnen	Inventariseren van materialen en aanschaf van nieuwe methodes en materialen in relatie tot Parnassys/kerndoelen en leerlijnen

Hoofdstuk 3 De onderwijskundige vormgeving van ons onderwijs een update

De afgelopen planperiode heeft de school zich sterk ontwikkeld op een aantal relevante aandachtsgebieden. Met name de aandachtsgebieden: leeropbrengsten, didactische kwaliteiten, leerlingenzorg en de invoering en borging van het concept Team Onderwijs op Maat, waren in het vizier. Deze aandachtsgebieden lagen of vanuit een maatschappelijke context flink onder druk, of waren de afgelopen planperiode nog onvoldoende op kwalitatief voldoende niveau. Daarnaast moesten er nieuwe methodes gekozen en ingevoerd worden voor het lees- en taalonderwijs. Inmiddels zijn deze methodes op het SO aangeschaft en ingevoerd.

De komende jaren blijft de focus op alle relevante aandachtsgebieden.

Expliciet blijft de school de voorliggende planperiode aandacht besteden aan de volgende twee elementaire aspecten m.b.t. onderwijskundige professionaliteit:

- Leerkrachten scholen op het gebied van en het toepassen van leertheorieën, ontwikkelingslijnen en –gebieden van leerlingen, leerlijnen in het didactisch handelen als fundament voor kwaliteit van professioneel handelen.
- Leerkrachten scholen op het gebied van didactische vaardigheden waaronder “effectieve instructie”, opdat zij beter om kunnen gaan met niveauverschillen in hun groep.

De bovengenoemde aspecten worden in relatie met Meervoudige Intelligentie beschouwd en verbeterd.

Daarnaast is er ook sprake van een verandering van kerndoelen naar referentieniveaus, (www.SLO.nl) ook hierin wil de school zorgvuldig opereren. De wet op het Primair Onderwijs (WPO) en het toetsingskader van de inspectie zijn hierin leidend. Onderstaande tekst uit de WPO dienen ter verduidelijking en zijn voor de school leidend.

3.1 Onze onderwijskundige doelen

Onze onderwijskundige doelen zijn gebaseerd op de kwaliteitscriteria die de overheid hanteert en op de criteria die wij zelf hanteren, uitgaande van onze visie. Bij het concretiseren van deze doelen richten we ons op de vraag wat deze betekenen voor de organisatie van de school en het handelen van de leerkracht.

Voor de komende beleidsperiode hanteren we de volgende kwaliteitscriteria:

- voldoen aan de ZML-kerndoelen;(bron; Staatsblad 2009/248, Besluit kerndoelen WEC 18 mei 2009)
- zorgen voor een ononderbroken ontwikkelingslijn op basis van het vastgestelde Ontwikkelingsperspectief (OPP);
- verzorgen van onderwijs op maat, gericht op hoge doelen en verwachtingen, afstemmen van het onderwijs op welbevinden, aanpassing aan het niveau, initiatief en activiteit;
- aandacht voor sociaal, betekenisvol en strategisch leren;

- brede persoonlijkheidsvorming, waaronder het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten als aanpassingsvermogen, nieuwsgierigheid en zelfstandigheid;
- het bieden van een veilige en ontspannen leeromgeving, waarin elk individu zich gerespecteerd voelt.

3.2 Kerndoelen en referentieniveaus

Het onderwijsaanbod op de PWA-school is sterk gerelateerd aan het de CED en deels SLO leerlijnen verankert in het systeem van ParnasSys. Het model behelst een aantal basale en specifieke leerlijnen. De methoden en werkwijzen die in de praktijk gebruikt worden zijn gerelateerd aan ParnasSys evenals de beschrijvingen van het klassenmanagement. Zowel de leerlijnen binnen ParnasSys als de gebruikte methoden gaan uit van de kerndoelen voor het speciaal onderwijs en waar mogelijk de referentieniveaus. Een consequente en zorgvuldige hantering van het OVM en de daaraan gerelateerde methoden, waarborgt het werken vanuit de kerndoelen en referentieniveaus.

Het onderwijs aan leerlingen met verstandelijke en/of meervoudige beperkingen bevordert brede vorming van leerlingen. Het onderwijsaanbod richt zich in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling, op het ontwikkelen van creativiteit, het verwerven van kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. Het onderwijs gaat er mede vanuit dat de leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving. De leerlijnen zoals vertaald in Plancius, zijn veelal leidend.

Het onderwijs omvat waar mogelijk in samenhang: zintuiglijke oefening, lichamelijke oefening, bevordering van de sociale redzaamheid (waaronder gedrag in het verkeer), bevordering van gezond gedrag, expressieactiviteiten (waarbij in elk geval aandacht wordt besteed aan de bevordering van het taalgebruik, tekenen, muziek, handvaardigheid, spelen beweging) en één of meer kennisgebieden, waarbij in elk geval aandacht wordt besteed aan de natuur. De kerndoelen zijn een operationalisering hiervan. Het geheel van kerndoelen geeft een beeld van het inhoudelijk aanbod van het onderwijs.

Het aanbod op de PWA school omvat leergebied overstijgende en specifieke ontwikkelingsgebieden.

Leergebied overstijgende vakken zijn:

- Zintuiglijk en motorische ontwikkeling.
- Zelfbeeld en sociaal gedrag / sociale competentie.
- Leren leren.
- Spelontwikkeling.
- Omgaan met media en technologische hulpmiddelen.
- Praktische redzaamheid

De specifieke vakken zijn:

- Taal communicatie:
 - o Mondelinge taal
 - o Schriftelijke taal
 - o Engels
- Rekenen.
- Oriëntatie op mens en wereld:
 - o Oriëntatie op ruimte
 - o Oriëntatie op tijd
 - o Oriëntatie op natuur en techniek
 - o Oriëntatie op mens en samenleving
 - o Oriëntatie op wonen en vrije tijd
 - o Oriëntatie op arbeid
- Kunstzinnige oriëntatie:
 - o Muziek en bewegen
 - o Beeldende vorming
 - o Drama
- Bewegingsonderwijs (inclusief zwemmen).

Deze vakgebieden worden aangeboden gedurende de schoolloopbaan van de leerling in het SO en VSO. De ontwikkeling wordt gevolgd door middel van registratie in Parnassys en is direct gekoppeld aan het ontwikkelingsperspectief van de betreffende leerling.

3.3 Zorgen voor een ononderbroken ontwikkelingslijn

In de afgelopen periode hebben wij voor alle vakken doorgaande leerlijnen uitgezet met het accent op acht basale leerlijnen van ParnasSys. In de komende periode blijven we met deze leerlijnen werken, waarbij ook de overige vakken meer aandacht zullen krijgen.

Voor de school als organisatie betekent dit, dat er intensief overleg tussen teamleden is. Om een goede doorgaande lijn waar te maken moeten we goed op de hoogte zijn van elkaars manier van werken (didactiek en leerstofkeuze). In het verleden bleek dat het 'meegeven' van leerlingengegevens bij de overdracht van leerlingen van de ene groep naar de andere niet voldoende was. Daarom hebben we ervoor gekozen om regelmatig over vakinhoudelijke afstemming te overleggen in 'afdelingsgaderingen'.

Voor het handelen van de leerkracht betekent dit het volgende:

- de leerkracht houdt rekening met de persoonlijkheid en specifieke kind-kenmerken van elk kind;
- de leerkracht stemt de activiteiten af op de ontwikkeling van het kind;
- de leerkracht gaat bewust om met de drie leertheorieën en overleg per bouw welke inhoud d.m.v. welke theorie aan bod komt;

- de leerkracht bepaalt aan de hand van toetsing en observatie de leerbehoeften van de leerlingen en past zijn inhoud, instructie en organisatie hierop aan. Hij hanteert het model Directe Instructie als didactisch model voor de empiristische leertheorie.
- de leerkracht volgt de ontwikkeling van de kinderen systematisch en constateert welke problemen kinderen ondervinden in het leer- en ontwikkelingsproces. Nadat de aard van de problemen en hun oorzaken zorgvuldig zijn vastgesteld, bepaalt de leerkracht hoe de kinderen geholpen kunnen worden en houdt hij/zij bij hoe daaraan wordt gewerkt. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van het ParnasSys leerlingvolg- en planningssysteem en indien nodig het zorg-systeem.
- de leerkracht registreert nauwkeurig welke extra investeringen gedaan worden voor kinderen in het OVM en bepaalt samen met het MT en Psychologische dienst, wat het rendement is van deze extra investeringen. De opbrengsten worden geregistreerd en verantwoord naar MT, ouders en inspectie. Na evaluatie wordt het onderwijs bijgesteld.

3.4 Onderwijs op maat.

“Afstemmen op specifieke onderwijsbehoeften, speciaal onderwijs is per definitie gericht op onderwijsbehoeften van leerlingen binnen de mogelijkheden van de leerling en het maatschappelijk krachtenveld”.

3.4.1 Omgaan met verschillen en klassenmanagement

Onderwijs bieden op de PWA-school houdt automatisch in dat er differentiatie in aanbod nodig is. Parnassys voorziet in een monitoring die gebaseerd is op verschillen tussen leerlingen. Verschillen in aanleg, niveau, tempo en perspectief. In het primaire proces wordt dan ook nadrukkelijk rekening gehouden met deze verschillen. We willen deze differentiatie nadrukkelijk in bijvoorbeeld het klassenmanagement en de leerling-besprekingen terug laten komen.

Om op een goede wijze om te gaan met differentiatievormen willen wij geschikte materialen en methoden aanschaffen, inclusief educatieve software en materialen die leerlingen zelf ook onderling kunnen corrigeren. Ook willen wij de leerkrachten nader toerusten om goede instructie te geven en de differentiatie vorm te geven binnen het model 1-Zorgroute. Parnassys is zoals eerder al vermeld hierbij het registratie- en analyse-instrument.

Binnen onze school wordt gebruikgemaakt van elementen uit het model van Directe Instructie. Dit is een mix van klassikale instructie, instructie in kleinere groepen en individuele instructie. Afhankelijk van de leerdoelstelling vinden er grote of kleine groepsactiviteiten plaats, ofwel er wordt individueel gewerkt. Een aantal activiteiten, zoals bijvoorbeeld startactiviteiten, mondelinge vaardigheidsactiviteiten en culturele activiteiten, leent zich goed voor een klassikale instructie, waarna in de verwerkingsfase gedifferentieerd gaat worden. Factoren die deel uitmaken van ons klassenmanagement zijn: de inrichting van de klas en het stimuleren en faciliteren van het zelfstandig verwerken.

Tevens leren de kinderen gebruik te maken van coöperatieve werkvormen. Voor instructies aan kleinere groepen wordt gebruikgemaakt van de zogenaamde instructietafel. Deze staat zo opgesteld dat de leerkracht een groepje kinderen instructie

3.5 Leerlingenzorg in de klas/leerzone

De leerlingenzorg en zorgstructuur vragen extra vaardigheden en kennis van de leerkracht. Een aantal belangrijke vaardigheden zijn:

a. Systematisch signaleren en observeren

Onze school volgt systematisch de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen. De leerkrachten:

- bepalen de voortgang van de leerlingen met gerichte observaties en waar mogelijk methode-gebonden toetsen en observatielijsten;
- bepalen de voortgang van de leerlingen waar mogelijk met methodeonafhankelijke toetsen;
- leggen toets-resultaten onder meer vast in Parnassys
- hanteren afspraken over de wijze van ouderbetrokkenheid als voor hun kind een specifiek plan moet worden opgesteld.

Bij het signaleren worden de leerkrachten ondersteund door het gebruik van toetsen.

b. Diagnosticeren

De gegevens van de leerlingen worden volgens een vaste procedure besproken en geanalyseerd in de Parnassys-besprekingen en CvB-besprekingen. Bij de diagnose raadplegen de leraren elkaar en, als dat wenselijk is, ook de psychologische dienst, locatieleider, arts of logopedist. Bij het diagnosticeren maken wij gebruik van toetsen.

c. Remediëren

De leerkracht stelt aan de hand van de verzamelde gegevens in ParnasSys een plan op, om het onderwijs aan te passen aan de behoeften van leerlingen, met het oog op het realiseren van basisdoelen en extra doelen. In ParnasSys kan de leerkracht subgroepen aanmaken met betrekking tot een extra aanbod of ondersteuningsvraag.

De leerkracht beschrijft hierbij de organisatie, methode etc. Deze werkwijze vervangt min of meer het klassieke handelingsplan.

d. Evalueren

Het leerling-zorg systeem werkt voornamelijk op twee niveaus en wordt ook op die niveaus geëvalueerd:

- Op leerlingenniveau wordt ingevulde planning halfjaarlijks geëvalueerd. Tijdens deze evaluatie wordt doelgericht gesproken over de voortgang. Gevraagd wordt o.a.: is de hulp die we het kind bieden effectief? Zijn de gestelde doelen behaald? Is ons onderwijskundig handelen juist geweest? Op basis hiervan neemt de leerkracht voortgangsbeslissingen.
- Op groepsniveau gaat de leerkracht per periode na, aan de hand van de genoteerde planning en profielen, of de doelen bereikt zijn. De groepsbenadering is gefundeerd op de individuele evaluaties en planning.
- Op schoolniveau wordt er nog geen evaluatie gedaan.

3.6 De cursorische vakken

Algemeen

In ons onderwijskundig handelen, werken we volgens het model van de 1-Zorgroute. We willen effectief onderwijs geven; het Directe Instructiemodel fungeert hierbij als uitgangspunt voor ons didactisch handelen bij de empirische vakken. Dit model bestaat uit een aantal vaste fasen die bij elke instructieles te zien zijn.

Voor het constructivistisch- en cultureel leren worden daarbij passende werkvormen toegepast. Vooral in de bovenbouw van het SO en in het VSO wordt nadrukkelijk een beroep gedaan op de mogelijkheden die leerlingen van die leeftijd hebben op het gebied van zelfstandig leren en zelfverantwoordelijkheid. De leerkracht blijft hierbij een onmisbare en belangrijke schakel.

De leerlijnen en tussendoelen bieden de leerkrachten een leidraad bij het bereiken van de kerndoelen. Tevens zijn zij hierdoor veel beter in staat de ontwikkeling van de leerlingen te volgen en eventuele achterstanden te signaleren.

Het volgende schema biedt een overzicht van de methoden die wij op school gebruiken bij de verschillende vakken.

Overzicht methodes PWA-school.

SO (1 t/m 5):

- Schrijven / fijne motoriek:

Schrijfdans voor peuters
Schrijven op maat
Schrijfschrift Veilig Leren Lezen
Schrijfschriften mijn eigen handschrift
Leergang knippen

- Lezen / taal:

Zeggen wat je ziet
Lezen wat je kunt
Lezen moet je doen
Pictowoord
Gebarenwoordenboek
Leespraat
Veilig Leren Lezen
Veilig in stapjes
Spelling in de lift
Goed gelezen
Knoop in je oren
Schatkist
Mondje op, mondje dicht

- **Rekenen:**

Vlot
Rekenlijn
Pluspunt
Zo reken ik ook
Remelka

- **Zaakvakken:**

Bij de tijd (geschiedenis)
In vogelvlucht (natuur)
Hier en daar (aardrijkskunde)
Wie weet waar (aardrijkskunde)

- **Overige:**

Doos vol gevoelens (sociaal / emotionele ontwikkeling)
Handleiding voor jezelf (sociale vaardigheden)
Stoeptie (verkeer)
Figura (constructie)
Eigenwijs (muziek)
Geef me de 5 (communicatie)
Veilig Internet (ICT)
Vriendschap, verliefdheid, verkering
Klaar over (verkeer)

VSO (1 t/m 9):

- **Lezen / taal:**

Veilig leren lezen
Veilig in stapjes
Spelling in de lift
Taal op maat spelling
Weerklank (communiceren met gebaren)
Zin in taal
Varia
Engels

- **Rekenen:**

Vlot
Rekenlijn
Pluspunt

Redactiesommen voorloper

- **Zaakvakken:**

Bij de tijd (geschiedenis)
In vogelvlucht (natuur)
Nieuws uit de natuur
Hier en daar (aardrijkskunde)

- **Overige:**

Leefstijl (maatschappij)
Wings (Engels)
Bekijk het maar (sociale vaardigheden)
Gewoon zo (sociale vaardigheden)
Promotie (maatschappij)
Nieuwsbegrip (maatschappij)
Geef me de 5 (communicatie)
Opleiding voor Groen & Dier (KPC)
Opleiding voor Techniek & Arbeid (PRO)
Opleiding voor Koken & Facilitair (PRO)
Winkeltraining (PRO)
Zedemo (arbeidstraining)
Veilig Internet (ICT)
Vriendschap, verliefdheid, verkering
Songmachine (muziek)
Trap voor trap (verkeer)
Veilig in het verkeer
Veilig fietsen

3.7 De wereld-oriënterende vakken

In dit leergebied komen aardrijkskunde, geschiedenis, kennis over de natuur, maatschappelijke verhoudingen, levensbeschouwelijke en geestelijke stromingen en bevordering van sociale zelfredzaamheid, waaronder verkeer, aan de orde. De afgelopen jaren hebben wij een sterke relatie gelegd tussen het taalonderwijs en het onderwijs in de zaakvakken, door middel van taalgericht zaakvakonderwijs. Dat wil zeggen dat er binnen de zaakvakken een extra stimulans wordt gegeven aan de taalontwikkeling. De komende periode gaan wij op deze lijn verder.

Bij projectwerk gaan we anders om met de leergebieden die deel uitmaken van oriëntatie op mens en maatschappij. Dat betekent dat er niet gewerkt wordt met vakken. De leergebieden worden onderwezen aan de hand van thema's. De thema's zijn

erop gericht de leerlingen zich te laten ontwikkelen tot actief participerende wereldburgers. Daarbij gaan wij als aanvulling werken met het vak “Burgerschap”.

3.8 De expressievakken en lichamelijke opvoeding

De methoden die wij gebruiken bij deze vakken voldoen volgens de makers allemaal aan de kerndoelen. Bij deze vakken (muziek, beweging en dans, handvaardigheid en lichamelijke opvoeding) komen de creatieve en expressieve kanten van de brede ontwikkeling die wij nastreven goed tot hun recht.

Het streven om door middel van taalgericht zaakvakonderwijs een extra stimulans te geven aan de taalontwikkeling, geldt ook voor de expressie-vakken. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan de mogelijkheden van kunstzinnige vorming, toneel, dans muziek, creatieve handvaardigheid, musical of poëzie. Binnen lichamelijke opvoeding wordt stilgestaan bij het belang van beweging voor de gezondheid. Het vak lichamelijke opvoeding wordt door een vakdocent LO gegeven.

3.9 Beleidsvoornemens en speerpunten

Met behulp van een interne oriëntatie (methodisch ondersteund door de “vliegwiel methodiek”(van Pere 2015) zijn er door het team (SO en VSO separaat) thema’s geïnventariseerd en gekozen die de komende planperiode in zelfsturende werkgroepen uitgewerkt gaan worden. De gekozen thema’s zijn op belangrijkheid, urgentie en commitment gekozen. Voor het SO-team gelden de volgende thema’s.

Gezamenlijke visie	Dit speerpunt behelst een (her)oriëntatie op de uitgangspunten en de concreet praktische vertaling op het gebied van pedagogisch handelen en sociaal emotionele ontwikkeling.
Schoolconcept en schoolorganisatie	Dit speerpunt behelst een heroriëntatie op het schoolconcept (in aanvang gebaseerd op het TOM-principe en het idee van leerzones). Hieraan gerelateerde aspecten zijn o.m.; de personele verdeling, inspectie-eisen, inzet OA etc.
Verbinding tussen onderwijs en externe inzet In relatie tot de principes (samenwerking) van de Brede School	Dit speerpunt richt zich op de transparantie tussen enerzijds de leerzone (incl. de ontwikkeling van de individuele leerling) en anderzijds de inzet van externen voor onze leerlingen (denk aan ondersteunende therapieën of externe ondersteuning). Dit speerpunt staat in verbinding met het speerpunt dat zich richt op de principes van de Brede School. In hoeverre kan en wil de PWA-school participeren in het construct Brede School en wat betekent dat dan concreet en in de praktijk.
Digitalisering	Dit speerpunt legt de focus op een onderzoekende insteek m.b.t. de digitale mogelijkheden in ons onderwijs. Het onderzoek richt zich zowel op leerling- niveau als op het

	niveau van de medewerkers. De inzet van ICT met het bijbehorende uitbreiding , passend bij de doelstelling zou uitkomst moeten bieden op deze vraag.
Speelplaats Pauze-activiteiten	Dit speerpunt richt zich op het aantrekkelijker en functioneler maken van de eigen speelplaats. Tegelijkertijd wordt gezocht naar mogelijkheden om de pauze voor leerlingen aantrekkelijker te maken.
Aannemen “groepshulp”	Dit speerpunt wil onderzoeken in hoeverre er een functiedifferentiatie plaats kan vinden bij de functie van OA. Concreet zou de inzet van niveau 2 onderzocht kunnen worden.
Toe te voegen “must does”	Speerpunten op basis van audits of inspectierapportage
Kwaliteit van analyse verbeteren	Dit speerpunt wordt vanuit MT toegevoegd en richt zich op de kwaliteit van de analyse op het domein onderwijsopbrengsten. Uit inspectiebezoek en auditrapportages (o.m. Excellente scholen) blijkt dat analyse in onze systematiek van “normering” en “doelstellingen formuleren” onvoldoende is. De relatie met ParnasSys, toetsen en leerlingbespreking is hierbij evident.
Methoden en materialen relateren aan de leerlijnen in ParnasSys	Fasegewijs worden aan de leerlijnen binnen ParnasSys methoden, lesmaterialen en bronnen gekoppeld zodat de bijbehorende leerroutes voldoende richtinggevend gevuld is. (inclusief een keuze in vakken).

Voor het VSO-team gelden de volgende thema's:

Thema “Gedrag in de groep” (opbrengst studiedag) gericht op leerlingen	Afspraken maken om het gedrag van leerlingen goed te blijven monitoren en beheersen binnen de huidige regelgeving van de Kempencampus. Daarbij het karakter en de identiteit van het speciaal onderwijs behouden.
ICT mb.t. structuur / organisatie / onderwijs.	De herindeling van alle beschikbare data op de server logisch vormgeven in relatie tot de kwaliteitscyclus en efficiency van management informatie. Op een later tijdstip kan de basis van het onderwijsaanbod verder worden gedigitaliseerd.
Opbrengst, systematische evaluatie en analyse	Goede kwaliteitscyclus hanteren en consequent handhaven.
Bewegen stimuleren	Groeps-doorbrekend aanbod van bewegen en gym. Aandacht voor het in beweging brengen van de “zittende jeugd”.
Ortho-didactische vaardigheden versterken handelingsrepertoire en kennis	Scholing training van teamleden.
Handelingsrepertoire en kennisniveau van de	Scholing training van teamleden.

leerkrachten m.b.t. pedagogisch handelen	
Uitdagende leeromgeving	Leermiddelen en aanbod op elkaar afstemmen in een optimale context die uitdaagt tot leren.
Stage en LOL	Inrichting en vormgeving van de leeromgeving op de VSO locatie en de leerplekken op locatie (LOL).
5 gelijke schooldagen (15) schooltijden	Oriëntatie op het 5 gelijke dagen model.
ParnasSys koppeling methoden en materialen aan leerlijnen	Inventariseren van materialen en aanschaf van nieuwe methodes en materialen in relatie tot Parnassys/kerndoelen en leerlijnen.

Uit het eerdere schoolplan (2012-2016) en op basis van o.m. inspectiebezoeken en audits is een aantal speerpunten in de vorm van “must do’s” geformuleerd. Deze punten bevinden zich op een drietal onderscheidende terreinen:

Speerpunten m.b.t. het onderwijskundig beleid

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Verder implementeren van ParnasSys	x			
Analysestructuur opbrengsten verder implementeren	x	x		
Klassenbezoek en visitatie	x	x	x	x
Instructiemodellen implementeren		x		
OPP's evalueren en door ontwikkelen	x		x	
Alle methoden en materialen inventariseren en ordenen op gebruik	x	x		
Vakonderwijs en groepsonderwijs afstemmen	x			
Nieuwe methode implementeren		x	x	x
VSO kerndoelen nadrukkelijk borgen in aanbod		x	x	

Hoofdstuk 4 Ondersteunende processen

4.1 De bestuurlijke organisatie

Het bestuur van onze school is Stichting Veldvest is verantwoordelijk voor het strategisch beleid van de stichting en de scholen. Het korte termijnbeleid (operationeel beleid) is ingebed in dit strategisch beleid en dient door de directeur vormgegeven te worden. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden die aan de directeur gemandateerd zijn, zijn vastgelegd in een directiestatuut.

Stichting Veldvest heeft een eenhoofdig College van Bestuur dat toezichthoudend en beleidsvormend te werk gaat. Het beleid en de doelstellingen van de stichting komen in samenspraak met de schooldirecteuren tot stand. Het bestuur bewaakt de kaders en zorgt ervoor dat er planmatig wordt gewerkt. De directeuren zijn resultaatverantwoordelijk voor de gang van zaken op de scholen en werken met managementcontracten.

De Raad van Toezicht beoordeelt het beleid van de stichting en controleert of middelen doelmatig en rechtmatig worden ingezet. De RvT kan vanuit aanwezige deskundigheid het bestuur ook van advies voorzien. De leden van de RvT zien er op toe dat het bestuur strategisch weloverwogen en maatschappelijk verantwoorde beleidskeuzes maakt. De raad is ook werkgever van het CvB.

De zittingstermijn van de RvT is drie jaar, waarna de leden twee maal herkiesbaar zijn voor een nieuwe periode van drie jaar. De zittende leden van de RvT werven en selecteren zelf nieuwe kandidaten en dragen zorg voor de invulling van de vacature. De stafafdeling van Veldvest is ondergebracht op besturenbureau Kempenland en bestaat uit twee bestuursadviseurs met de portefeuilles financiën en personeel, een secretariaat, een afdeling huisvesting en de inzet van op projectbasis geschoold personeel. Deze functionarissen adviseren enerzijds het bestuur ten aanzien van beleidsvoorbereidende processen. Anderzijds verlenen zij ondersteunende – en adviesdiensten aan de scholen. Tevens houden de bestuursadviseurs toezicht op de beleids(uit)voering ten aanzien van de volgende bedrijfsonderdelen

- a. Onderwijs/Kwaliteit,
- b. Financiën,
- c. Personeel en Organisatie,
- d. ICT,
- e. Facility Management,
- f. Communicatie en
- g. Ondersteuning

4.2 Financieel beleid

De school ontvangt haar middelen voor de uitvoering van het onderwijs via stichting Veldvest. De stichting hanteert daarbij tot op dit moment de zogenaamde T-systematiek. Dit betekent dat er op basis van het leerlingaantal op 1 oktober van het betreffende schooljaar berekend wordt wat de basisbekostiging is.

Volgens gezamenlijk afgesproken verdeelprincipes gaat een deel van de middelen naar de bovenschoolse begroting waaruit bestuur en gezamenlijke activiteiten betaald worden. In de meerjarenbegroting zien we hoe dit plaatje er in een meerjarenperspectief uitziet op basis van leerling-prognoses en instroom, doorstroom en uitstroom van personeel.

In een begrotingsbrief of toelichting is aangegeven hoe we de middelen inzetten en vooral op welke wijze we de speerpunten van beleid (de beleidsvoornemens) bekostigen.

De school vraagt geen bijdragen van de ouders voor het onderwijs. Het onderwijs is kosteloos, voor specifieke activiteiten zoals schoolkamp of schoolreis kan een ouderbijdrage gevraagd worden.

Sponsoring is in het maatschappelijk verkeer een bekend verschijnsel. Ook op scholen kan sponsoring voorkomen. Er is uitsluitend sprake van sponsoring als de sponsor een tegenprestatie verlangt (denk aan het vermelden van de naam van de sponsor).

Schenken, ouderbijdragen en gelden van het ministerie en de gemeente vallen niet binnen het begrip sponsoring. Onze school en haar bestuur zijn van mening dat sponsoring binnen de school is toegestaan, mits voldaan wordt aan enkele voorwaarden. De belangrijkste voorwaarde is dat van beïnvloeding van het primaire proces nooit sprake mag zijn.

Als een mogelijke sponsor zich bij de school aanmeldt, toetst de directeur of dit verzoek voldoet aan de voorwaarden. In noodzakelijke gevallen legt de directie van de school het verzoek voor aan het CvB van Veldvest. Vervolgens wordt er een sponsorovereenkomst opgesteld. Deze sponsorovereenkomst dient door de directeur ter instemming te worden voorgelegd aan de MR.

4.3 Huisvesting

De school heeft een tweetal schoollocaties en een kinderboerderij die ook gebruikt wordt voor het vak “groen en dier”.

Sinds juni 2012 zit de SO-afdeling in een prachtige Multifunctionele Accommodatie (MFA) aan de Smelen 38 in Veldhoven Noord.

De SO-afdeling van de Prins Willem Alexanderschool is daarin gehuisvest in de gele en deels groene vleugel. In de MFA zitten ook Basisschool Dick Bruna, Wijkcentrum Stimulans, de Paraplu met kinderopvang en BSO en het Centrum voor jeugd en gezin in samenwerking met het consultatiebureau van Zuidzorg.

Opvallend in de school is de ruimte en de rust die het gebouw uitstraalt.

De nieuwe inrichting voorzien van de nieuwste snufjes en alle moderne gemakken maakt dat de leerlingen en de teamleden van de PWA-school zich er heel erg thuis voelen. De komende jaren zal de samenwerking tussen de vijf partners steeds verdere vormen gaan aannemen waardoor o.a. de dag-arrangementen en Passend onderwijs ook steeds beter ten uitvoer gebracht kunnen worden.

De locatie aan de Smelen biedt voor de komende decennia een uitstekende plek waar Veldvest in het algemeen en de PWA-school in het bijzonder, goed onderwijs kan bieden. Een aantal faciliteiten delen we in het gebouw. Zo zijn onder meer de aula, de speelzaal en het kooklokaal ruimtes die gezamenlijk gebruikt (kunnen) worden.

De VSO-afdeling is sinds augustus 2016 gehuisvest in een voormalig gebouw van het Sondervick college op de Kempen Campus aan de Knegselseweg. In 2017 zal naast het gebouw een nieuwe kinderboerderij gebouwd worden. De bedoeling is dat door de verhuizing naar een nieuwe accommodatie op de Kempen Campus van daaruit de samenwerking met het o.m. het Sondervick College (VO) verder vorm gegeven kan worden.

4.4 Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid, voor zover dat in dit schoolplan tot uitdrukking wordt gebracht, omvat maatregelen met betrekking tot het personeel die bijdragen aan de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijskundig beleid.

De doelen van het personeelsbeleid op school zijn in algemene termen:

- het creëren van goede arbeidsvoorwaarden en een duidelijke rechtspositionele basis die zekerheid biedt en perspectieven geeft;
- het bevorderen van een goede werksfeer en een goed werkklimaat waarin het personeel tot zijn recht komt, zich geaccepteerd en veilig voelt en waar samenwerking bevorderd wordt;
- komen tot verbetering en optimalisering van de kwaliteit van de arbeid;
- sturen op een effectieve inzet van mensen ten behoeve van het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs;
- het permanent uit laten gaan van appèl op professionaliteit gericht op het leveren van een structurele bijdrage aan het geheel van de stichting en de school vanuit zelfsturing;
- het permanent professionaliseren van het personeel gericht op de doelen van de stichting en de school;
- Handhaven van een 1 op 1 relatie tussen financiële baten en personele uitgaven.

Onze school voert een integraal personeelsbeleid (IPB). Dit houdt in dat we veel aandacht besteden aan de ontwikkeling en competenties van onze medewerkers. Per leerkracht wordt gekeken welke scholing geschikt kan zijn om specifieke deskundigheid in de school te krijgen waarmee beter voldaan kan worden aan de realisatie van goed onderwijs. Uiteraard dient hiervoor een budget beschikbaar te zijn. Elk jaar vindt een ontwikkelingsgesprek plaats met de leerkrachten. Minimaal één keer per (twee)jaar

vindt een functioneringsgesprek/ontwikkelingsgesprek plaats en minimaal één keer per drie jaar een beoordelingsgesprek.

4.5 Veiligheidsbeleid

Alle scholen van Veldvest hebben in december 2010 een veiligheidsconvenant ondertekend waarin afspraken staan wie wat moet doen bij onveilige situaties op school. Het convenant is het resultaat van een steeds verdergaande samenwerking tussen gemeente, politie, het OM en de Veldhovense scholen.

Daarnaast beschikken alle scholen over een veiligheidsplan. Als extra check heeft stichting Veldvest een extern bedrijf ingeschakeld dat één keer per vier jaar de fysieke veiligheid op de scholen controleert. De school houdt minimaal twee keer per jaar een ontruimingsoefening.

Ook de klachtenregeling maakt onderdeel uit van het veiligheidsbeleid. De klachtenregeling van de stichting en van onze school voorziet onder meer in een interne –en externe vertrouwenspersoon.

4.6 Oudercontacten

De PWA school stelt ouders minimaal twee keer per schooljaar ouders in de gelegenheid om met de mentor te spreken over de vorderingen van hun kind. De vorderingen binnen ParnasSys zijn daarbij leidend, evenals het OPP van de betreffende leerling. Er worden meestal twee ouderavonden per schooljaar georganiseerd. De eerste avond is op leerzone niveau en kent een ontmoetingskarakter. De tweede ouderavond is meer informatief en thematisch van aard. Het verder contact met de ouders bestaat ook vaak uit email contact, telefonisch contact en soms worden huisbezoeken afgelegd. Ouders kunnen in principe ook een les bijwonen, mits dit niet het onderwijsproces verstoort. De MR wordt gezien als orgaan dat ouders vertegenwoordigt en met ons samen verantwoordelijk is voor het beleid. Verder doet de PWA school een beroep op ondersteuning van ouders bij activiteiten, bv. hand en spandiensten bij vieringen en ondersteunende taken zoals bv. leesouder, fietsbegeleider, vervoer naar excursies etc.

4.7 Externe contacten: *netwerkvorming*

De samenwerking tussen de scholen van de Stichting is de afgelopen periode intensiever geworden. Scholen zoeken elkaar veelvuldig op, op basis van de actualiteit en ten aanzien van thema's die gelijktijdig of in de zone van de naaste ontwikkeling van andere scholen spelen.

De komende jaren zal het intensieve contact tussen de scholen onderling gecontinueerd worden.

Het directeurenberaad zal een belangrijke functie vervullen bij het onderlinge contact tussen scholen.

Activiteiten die in deze kaders plaatsvinden, zijn vaak school-overstijgend en zijn veelal gericht op het beleid van de stichting als geheel. Verder zijn er nog diverse netwerken en samenwerkingsverbanden waar de PWA-school in participeert. Belangrijk zijn de

samenwerking met het SWV PO 3007 en PO 3009 en het samenwerkingsverband VO 3007 en de samenwerking binnen het Convenant Brede Scholen Veldhoven.
De PWA-school onderhoud specifiek netwerkcontacten en kent een partnerschap met o.m. Severinus, Samen voor Eindhoven, NSO 't Spant.

4.8 Beleidsvoornemens en –plannen

Speerpunten m.b.t. het ondersteunende beleid.

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Huisvesting VSO en kinderboerderij	x	x		
Samenwerking Brede Scholen	x	x	x	x
Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs participeren	x	x	x	x
beoordelingsgesprekken		x	x	

Hoofdstuk 5 Integrale zorg voor kwaliteit

5.1 Kwaliteitsbeleid

Conform de wet op Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op de expertisecentra (WEC) is de school verplicht een goed werkend systeem van kwaliteitszorg te hebben. Op deze wijze kan een school samen met het College van Bestuur en de MR de kwaliteit van het onderwijs monitoren, evalueren en plannen. Het kwaliteitsbeleid van de school is vooral gericht op het versterken van het onderwijskundig beleid. Die versterking vindt plaats door te werken aan de kwaliteit van het onderwijsproces zelf en aan alle overige beleidsterreinen, organisatieaspecten en communicatie. Het kwaliteitszorgsysteem van de school heeft een directe relatie met het kwaliteitszorgsysteem van de stichting. Beide kwaliteitszorgsystemen genereren, elk op hun niveau, opbrengsten die vertaald kunnen worden naar verdere beleidsplannen. In de volgende passages beschrijven we de context waarin de metingen plaatsvinden en wordt ook aangegeven welke acties reeds uitgevoerd zijn op dit gebied. De borging van de reeds opgebouwde kwaliteit en de prioriteiten en doelen voor het vervolg worden ook beschreven. Als laatste wordt een inventarisatie vermeld voor de planperiode 2016-2020.

5.1.1. Stichting Veldvest

Het College van Bestuur van stichting Veldvest ziet kwaliteitszorg als een instrument voor schoolontwikkeling, maar ook als een middel voor (horizontale en verticale) verantwoording. Kwaliteitszorg is niet alleen van de leiding, maar van alle personeelsleden. De bereidheid en (de ontwikkeling van) het vermogen om te denken en te handelen in termen van het geheel ziet de stichting als het wezenlijke kenmerk van professionaliteit. Deze vorm van professionaliteit is cruciaal, omdat het ook iets zegt over het strategische vermogen van een organisatie.

Om dit doel te bereiken wordt expliciet gewerkt aan het vermogen van scholen om de eigen positie te analyseren en op grond hiervan strategische keuzes te maken, die vervolgens vertaald worden naar onderwijsactiviteiten. Het CvB neemt hierbij de regierol, maar stimuleert dat scholen zelfevaluatie gaan uitvoeren.

Het College van Bestuur vindt het van belang dat het zelf daadwerkelijke verantwoordelijkheid neemt voor de kwaliteit van de scholen in plaats van de scholen in deze aan hun lot over te laten. Verantwoordelijkheid nemen in deze betekent niet voorschrijven, maar wel betrokken zijn en de (professionele) dialoog aangaan.

Het College van Bestuur zal bij deze vorm van besturen tijdens de planperiode van dit schoolplan op een methodische wijze ondersteuning bieden. In overleg met het directiebestuur wordt bepaald welke momenten cruciaal zijn in het proces van de voorbereiding, formulering, tenuitvoerlegging, monitoring en evaluatie van het strategische beleid. Dit kan variëren van het mee interpreteren van diverse gegevens uit de analyses, tot het op maat mee ontwerpen van de kritische succesfactoren die het mogelijk maken om adequate interventies te doen tijdens het proces. Een dimensie die

vanuit de ondersteuning door het College van Bestuur aandacht krijgt, is de kwaliteit van de aansturing. In een professionele organisatie worden meerdere rollen onderscheiden en ligt inspiratie, initiatief, bewaking, ondersteuning en organisatie niet eenzijdig bij de formele eindverantwoordelijken.

Om de kwaliteit van het beleidsvoeringproces te versterken heeft de stichting gekozen voor het model 1-Zorgroute, dat behulpzaam en sturend is bij analyse en diagnose, bij de planning en bij verantwoording.

Verantwoording ten aanzien van het al dan niet behalen van doelen is onderwerp van gesprek.

Kwaliteitszorg blijft een van de speerpunten van beleid van de Stichting. Aan het einde van de planperiode van de Stichting (2015) dient er een stichtings-breed kwaliteitszorgsysteem te zijn.

5.1.2. Onze school

De nadruk in ons beleid en in onze kwaliteitszorg ligt op het primaire proces: de kwaliteit van leren en onderwijzen. Wij willen leerlingen tot succesvolle mensen maken, die betekenisvolle zaken hebben geleerd en die weten hoe je kunt leren. Een voorwaarde daarvoor is dat ook ons hele team uit succesvolle lerende professionals gaat bestaan, die weten hoe je samen aan kwaliteitsverbeteringen kunt werken.

Wij vinden het belangrijk om duidelijk over kwaliteitsopbrengsten te communiceren, zodat helder wordt wat kwaliteitszorg oplevert voor leerlingen, individuele medewerkers en het team en stichting als geheel.

In dit hoofdstuk staat een algemene beschrijving van ons kwaliteitsbeleid. Dit begint met het stellen van vijf vragen:

- *Doet de school de goede dingen?*
- *Doet de school die dingen goed?*
- *Hoe weet de school dat?*
- *Vinden anderen dat ook?*
- *Wat doet de school met die wetenschap?*

Deze vragen hebben wij onszelf ook gesteld.

Het kwaliteitsbeleid valt uiteen in vijf stappen, die hieronder verder worden uitgewerkt: bepalen van de kwaliteit, formuleren van prioriteiten, ontwikkelen van een aanpak, uitvoeren en evalueren en borgen van de kwaliteit. In de laatste paragraaf wordt een overzicht gegeven van de beleidsvoornemens van de school in het kader van kwaliteitszorg.

Verbeterplannen spelen een centrale rol in ons kwaliteitsbeleid. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe die tot stand komen en hoe wij deze gebruiken, maar de verbeterplannen treft u hier niet aan. Dit zijn aparte documenten die al zijn geschreven, of in de komende periode worden opgesteld.

5.2 Bepaling van de kwaliteit (analyse en diagnose)

De huidige kwaliteit is o.m. te bepalen met behulp van een inspectierapport, zelfevaluatie, schoolontwikkeling gesprekken met het CvB, ParnasSys, cito-scores, functionering- en beoordelingsgesprekken, vragenlijsten over aansluiting op het vervolgonderwijs.

De gewenste kwaliteit baseren we onder andere op de in hoofdstuk 2 geformuleerde missie en visie en de aanpak die daar is beschreven.

De betreffende documenten liggen uiteraard ter inzage op school.

5.3 Formuleren van prioriteiten en doelen

Uit de analyse en diagnose blijkt op welke punten verbetering van de kwaliteit mogelijk en gewenst is. Omdat het onmogelijk is alles tegelijk te doen, moeten vervolgens prioriteiten worden gesteld. Voor de planperiode 2012-2016 heeft de school gekozen voor de volgende prioriteiten:

- Meer gebruik maken van zelfevaluatie-instrumenten (o.a. kwaliteitskaarten, zelfevaluatie voor leerkrachten Veldvest-versie).
- Invoering van een adequaat integraal volgen plansysteem Parnassys Integraal en het model van de 1-zorgroute.
- Invoering van het werken op basis van een jaarlijks managementcontract.
- Kwaliteitsbeleid bespreken met het voltallige schoolteam en MR.
- Verbeterplannen opstellen per gekozen verbeter- en speerpunt.

5.4 Ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van een verbeterplan

In dit schoolplan zijn een twee overzichten vermeld van de beleidsvoornemens en speerpunten voor de komende vier jaar (zie schema hoofdstuk 3.9 en 4.8).

In de jaarlijkse schoolgids van 2016/2017 tot en met 2018/2019 wordt vervolgens aangegeven aan welke speerpunten dat schooljaar gewerkt zal worden. Tegelijkertijd wordt aangegeven hoe de school de gestelde doelen wil behalen, met welke middelen en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook wordt een tijdsplanning opgenomen.

Vervolgens komt het aan op de uitvoering. Hierbij zijn over het algemeen meerdere mensen betrokken, die elk hun eigen verantwoordelijkheid hebben. Voor een belangrijk deel zal het schoolteam de uitvoering op zich nemen. De schooldirectie houdt overzicht over het verloop van het proces en stuurt waar dat nodig is bij. Daarbij is het onder andere van belang om bij te houden of de uitvoering op schema ligt en of eventuele tussendoelen op tijd zijn bereikt. Per beleidsvoornemen, verbeterpunt of speerpunt stelt de directie een verbeterplan (voor een schooljaar) op. In het verbeterplan is een ook mijlpalenoverzicht opgenomen om het verloop te kunnen monitoren. De school streeft naar een zo SMART mogelijk omschrijving van de speer- en verbeterpunten. In de voorliggende planperiode wordt ook gestart met voor Veldvest specifieke managementcontracten. De beleidsvoornemens met de speer- en verbeterpunten

zullen ook hierin vermeld worden en in de uitvoering van de contractafspraken ook leidend zijn.

De schooldirectie is primair verantwoordelijk voor de afstemming met het College van Bestuur en de overige stakeholders (o.a. MR, ouders, gemeente)

Jaarlijks wordt de gekozen aanpak geëvalueerd, zodat bepaald kan worden of er daadwerkelijk verbeteringen zijn opgetreden en op welke gebieden verdere inspanning nodig zijn of blijven.

In het schoolplan geven wij een overzicht van de beleidsvoornemens/speerpunten voor de komende vier jaar (zie schema hoofdstuk 6). In de schoolgids geven wij vervolgens aan met welke speerpunten dat schooljaar wordt gewerkt. We geven aan hoe we de gestelde doelen willen halen, met welke middelen en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook wordt een tijdsplanning opgenomen. Vervolgens komt het aan op de uitvoering. Hierbij zijn over het algemeen meerdere mensen betrokken, die elk hun eigen verantwoordelijkheid hebben. De schoolleider houdt overzicht over het verloop van het proces.

Uiteindelijk evalueren wij de gekozen aanpak, zodat bepaald kan worden of er daadwerkelijk een verbetering is opgetreden en op welke gebieden verdere inspanning nodig is.

5.5 Borgen van kwaliteit

Bestaande kwaliteit en gerealiseerde verbeteringen moeten worden onderhouden: kwaliteit moet worden geborgd. Het handhaven van de kwaliteit van ons onderwijs wordt bemoeilijkt door personele wisselingen. Om dit te ondervangen besteden wij extra veel aandacht aan de overdracht van rollen, taken en verantwoordelijkheden aan nieuwe medewerkers. Zo is er een map waarin alle belangrijke beleidsdocumenten worden verzameld. Nieuwkomers kunnen zich zo eenvoudig inlezen. Verder maken wij gebruik van de volgende middelen om kwaliteit te borgen:

- planmatig werken: Parnassys met bijbehorende analyses, handelingsplannen, weekplanningen, meerjarenplanning, verbeterplannen m.b.v. het model 1-Zorgroute
- gemeenschappelijke afspraken maken en elkaar daarop aanspreken;
- schoolplan/verbeterplan;
- Beleidsplan van de Stichting;
- jaarverslag;
- logboek/handboek/afsprakenbundel;
- jaarkalender voor bestuur en leerkrachten;
- in de nabije toekomst de toets-afspraken;
- evalueren op basis van de PDCA-cyclus (plan-do-check-act);
het periodiek evalueren van het kwaliteitssysteem zelf met behulp van bestaande modellen (cockpit/INK)

5.6 Beleidsvoornemens en –plannen

Speerpunten m.b.t. het kwaliteitsbeleid

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Verder borgen van ParnasSys als onderdeel van de kwaliteitscyclus	x			
Zorgstructuur optimaliseren	x	x		
Kwaliteitscyclus verder implementeren	x	x		
Kwaliteitscyclus monitoren			x	x

Hoofdstuk 6 Samenvattende beleidsvoornemens voor de komende vier jaar (2016-2020)

Op basis van de voorgaande hoofdstukken hebben we voor de komende vier jaar een aantal beleidsvoornemens geformuleerd op het gebied van onderwijs, personeel, financiën en overige terreinen. Deze zullen in de komende periode volgens de eerder beschreven structuur worden uitgewerkt in verbeterplannen.

– Speerpunten m.b.t. het onderwijskundig beleid

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Verder implementeren van Parnassys	x			
Analysestructuur opbrengsten verder implementeren	x	x		
Klassenbezoek en visitatie	x	x	x	x
Instructiemodellen optimaliseren		x		
OPP's evalueren en door-ontwikkelen	x		x	
Alle methoden en materialen inventariseren en ordenen op gebruik	x	x		
Vakonderwijs en groepsonderwijs afstemmen	x			
Nieuwe methoden implementeren		x	x	x
VSO kerndoelen nadrukkelijk borgen in aanbod		x	x	

– Speerpunten m.b.t. het ondersteunende beleid

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Huisvesting VSO en kinderboerderij	x	x		
Samenwerking Brede Scholen	x	x	x	x
Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs actief participeren	x	x	x	x
beoordelingsgesprekken		x	x	

– Speerpunten m.b.t. het kwaliteitsbeleid

Speerpunten/Beleidsvoornemens	2016	2017	2018	2019
Verder borgen van Parnassys als onderdeel van de kwaliteitscyclus	x			
Zorgstructuur optimaliseren	x	x		
Kwaliteitscyclus verder implementeren	x	x		
Kwaliteitscyclus monitoren			x	x

De geïnventariseerde beleidsvoornemens, zijn activiteiten waar de school al meerdere jaren aan werkt. Om de activiteiten goed te borgen, kiest de school er voor om per schooljaar een beperkt aantal activiteiten, als speerpunten expliciet te plannen en uit te voeren. Om elk speerpunt goed te plannen en uit te voeren kiest de school er voor om te werken conform de PDCA- cyclus in relatie tot de drie Veldvest-thema's:

Opbrengstgericht werken
Innovatie en ontwikkeling
Maatschappelijke oriëntatie

Schooljaar 2016-2017

Speerpunten met betrekking tot *opbrengstgericht werken*

- Verdere borging Parnassys(digitaal)
- borging 1-zorgroute
- Analysestructuur opbrengsten verder implementeren
- Versterken klassenmanagement en gedifferentieerde instructie (klassenbezoeken)
- Alle methode inventariseren en relateren aan Parnassys
- Werken met OPP's evalueren en door-ontwikkelen
- Vakonderwijs en groepsonderwijs optimaler afstemmen

Speerpunten met betrekking tot *innovatie en ontwikkeling*

- Huisvesting VSO en kinderboerderij
- Samenwerking Brede Scholen
- Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs participeren

Speerpunten met betrekking tot *maatschappelijke oriëntatie*

- Verder borgen van Parnassys als onderdeel van de kwaliteitscyclus
- Zorgstructuur optimaliseren
- Kwaliteitscyclus verder implementeren

Schooljaar 2017-2018

Speerpunten met betrekking tot *opbrengstgericht werken*

- Analysestructuur opbrengsten verder implementeren
- Klassenbezoek en visitatie
- Instructiemodellen optimaliseren
- OPP's evalueren en door-ontwikkelen
- Alle methoden en materialen inventariseren en ordenen op gebruik
- Vakonderwijs en groepsonderwijs afstemmen
- Nieuwe methode implementeren
- VSO kerndoelen nadrukkelijk borgen in aanbod

Speerpunten met betrekking tot *innovatie en ontwikkeling*

- Huisvesting VSO en kinderboerderij
- Samenwerking Brede Scholen
- Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs participeren
- beoordelingsgesprekken

Speerpunten met betrekking tot *maatschappelijke oriëntatie*

- Zorgstructuur optimaliseren
- Kwaliteitscyclus verder implementeren

Schooljaar 2018-2019

Speerpunten met betrekking tot *opbrengstgericht werken*

- Klassenbezoek en visitatie
- Instructiemodellen optimaliseren
- OPP's evalueren en door-ontwikkelen
- Nieuwe methode implementeren
- VSO kerndoelen nadrukkelijk borgen in aanbod

Speerpunten met betrekking tot *innovatie en ontwikkeling*

- Samenwerking Brede Scholen
- Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs participeren
- beoordelingsgesprekken

Speerpunten met betrekking tot *maatschappelijke oriëntatie*

- Kwaliteitscyclus monitoren

Schooljaar 2019-2020

Speerpunten met betrekking tot *opbrengstgericht werken*

- Klassenbezoek en visitatie
- Nieuwe methoden implementeren

Speerpunten met betrekking tot *innovatie en ontwikkeling*

- Samenwerking Brede Scholen
- Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs actief participeren

Speerpunten met betrekking tot *maatschappelijke oriëntatie*

- Kwaliteitscyclus monitoren

BIJLAGEN

Bijlage 1: Naar het wezen van ons onderwijskundig handelen (nov. 2013)

Bijlage 2: "Mijn schoolorganisatie in 2020, Voortreffelijk, voorbeeldig, verantwoordelijk, een herontwerp" (nov. 2014)

Bijlage 3: Formulier instemming College van Bestuur Veldvest

Bijlage 4: Formulier vaststelling Medezeggenschapsraad PWA-school

Bijlage 1

Naar het wezen van ons onderwijskundig handelen



van volgend naar sturend...

Het doel van ons onderwijskundig handelen ligt verankerd in onze missie: “Kinderen en jongvolwassenen bewust inleiden in en voorbereiden op de wereld van de volwassenen”. Daarbij raak je het heden, het verleden en de toekomst.

Die wereld bestaat uit een drietal leef- en denksferen; de wereld der dingen (fysieke wereld), de sociaal-psychologische wereld (wereld van de mensen) en de wereld van de concepten (de wereld van de kennis). Kinderen zullen deze werelden niet gescheiden benaderen, zij zien veel meer de samenhang en zullen de wereld als “geheel” beschouwen. Leerkrachten daarentegen moeten soms omwille van hun didactiek en pedagogiek de wereld even “uit elkaar trekken”.

De wereld van de concepten



De wereld van de mensen

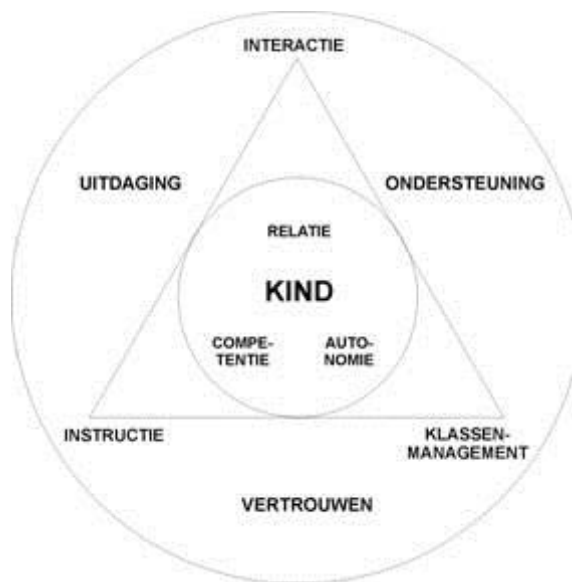


De wereld der dingen



Grofweg hebben we voor het voorbereiden op en inleiden in de leef- en denksferen (we noemen dit bewuste proces ook wel *onderwijs*) een drietal min of meer abstracte invalshoeken, te weten:

- *Competentie*, kennisoverdracht bijv. instrumentele vaardigheden, feiten, wetenswaardigheden.
- *Autonomie*, leren zelfstandig en autonoom te handelen bijv. keuzes maken, kritisch leren zijn, reflectie, overtuigingen hebben.
- *Relatie*, leren sociaal te interacteren, waardenoriëntatie en normbesef, sociaal geweten



Model Adaptief Onderwijs (L. Stevens)

Professor Luc Stevens heeft deze drie invalshoeken uitgebreid beschreven en vertaald naar een meer onderwijskundige benadering in het concept van “Adaptief onderwijs”.

Als leerkracht heb je dus drie dimensies die je kunt “inzetten” of “aanboren” om kinderen en jong volwassenen vertrouwd te maken met de wereld om hen heen. Je kunt ook de drie

dimensies koppelen aan een leer-theoretisch benadering en aan bijbehorende rollen, we hebben deze oefening al eens eerder gedaan bij het ontwerpen van de kijkwijzers:

1. Competentie → empiristische leertheorie (kennisoverdracht) → de didacticus
2. Autonomie → constructivistische leertheorie (leren leren, construeren) → coach
3. Relatie → sociaal culturele leertheorie (waardenoriëntatie) → pedagoog

Om de dimensies helder in beeld te krijgen en scherp te kunnen duiden, zijn de dimensies gesepareerd. In werkelijkheid is er sprake van overlap en interferentie, maar dat hadden we reeds geconstateerd.

In onderstaande schema komen de samenhang en de interferentie met betrekking tot de drie dimensies of basisbehoeften en bijvoorbeeld het klassenmanagement, duidelijk tot uiting.

Onderstaand is een voorbeeld

	Relatie	Competentie	Autonomie
Interactie	Ik laat aan elk kind zien dat ik voor haar/hem waardering heb.	Ik zorg ervoor dat kinderen het geloof in eigen kunnen niet verliezen.	Ik daag de kinderen uit tot zelfstandigheid.
Instructie	Ik maak duidelijk, dat ik begrijp dat leren en les krijgen moeilijk kan zijn.	Ik overvraag noch ondervraag de kinderen.	Ik laat de kinderen graag zelf-instructief materiaal gebruiken.
Klassenmanagement	Door de inrichting van de klas zorg ik ervoor dat kinderen met elkaar kunnen samenwerken.	Ik hecht aan het oordeel van de kinderen over de materialen.	De inrichting van de klas is zodanig dat een leerling zich kan terugtrekken.

Het verband tussen de dimensies Competentie, Autonomie en Relatie met didactiek en klassenmanagement

Bij de eerste dimensie is er sprake van kennisoverdracht. Je maakt kinderen bekend met de “instrumenten” en vaardigheden die nodig zijn de wereld te verstaan en zichzelf verstaanbaar te maken. In de school wordt dit vaak door professionals als “corebusiness” beschouwd. Leerkrachten kunnen hier dan ook in uitblinken en excelleren.

Uit onderzoek blijkt dat didactische modellen uiterst effectief ingezet kunnen worden in dit proces. Het DI-model is zo’n voorbeeld uit de moderne doos. Het didactisch model van v. Gelder

(de PA-studenten onder ons kennen dat model nog wel) was een “beproefd” model uit de jaren 70. Ook blijkt uit onderzoek dat in modern klassenmanagement een leerkracht maximaal drie niveaus kan hanteren als er sprake is van differentiatievormen (zowel divergent en convergent). Wanneer je als professional op de hoogte bent van o.a. deze kennis, kun je met behulp van deze kennis bewust je klasse-organisatie en je didactiek inzetten. Kennis van methoden en methodieken, leerlijnen, kerndoelen, leerstrategieën etc. kunnen je als leerkracht prima helpen om de content (leerstof, lesaanbod) op het juiste moment in te zetten. Didactiek, methoden (methodiek) en lescontent zijn drie verschillende “grootheden” die elkaar uiteraard wel beïnvloeden. Bij een goede les die gebaseerd is op kennisoverdracht zijn deze grootheden uiteraard adequaat op elkaar afgestemd.

Bij de tweede dimensie leer je bewust je leerlingen vaardigheden en een attitude aan, waarbij zij steeds beter in staat gesteld worden om zelf de wereld te leren ontdekken en te leren construeren.

Een adequate didactische werkvorm en methodische werkwijze hierbij is bijvoorbeeld het “probleemgestuurd” onderwijs. Leerlingen worden uitgedaagd om op hun niveau problemen te beschouwen, te analyseren en “op te lossen”. Het aanleren van een kritische houding met bijbehorende reflectie, bevordert de mate van participatie van toekomstige volwassenen in de wereld en stimuleert dat zij daarin zelf, autonoom regie in kunnen en durven nemen.

Bij de derde dimensie ondersteun je leerlingen in hun vaardigheden om relaties te kunnen begrijpen en te kunnen leggen. Waarden en normen zijn daarin een belangrijk onderdeel. Een adequate didactische werkvorm is o.a. is de pedagogische gespreksvoering, reflectiegesprekken, spel, gaming. Om deze dimensie te kunnen aanbieden moeten kinderen wel op enig abstract niveau kunnen denken. De ontwikkelingspsychologie kan je als professional behulpzaam zijn bij het aanbieden van het juiste aanbod in relatie tot een bepaalde levens- en ontwikkelingsfase.

Samengevat hebben we het doel van ons professioneel handelen voor ogen en onderkennen we dat er drie belangrijke ontwikkelgebieden of dimensies zijn, die elk een relatie hebben met de drie werelden, de drie leer-theoretische benaderingen en de drie daarbij behorende rollen. Daarnaast is er een selectie in effectieve didactische (werk)vormen, methodieken en het klassenmanagement. Dit alles uiteraard grofmazig gekaderd.



En dan nu de leerlijnen en leerroutes en OPP's

Elk van de drie dimensies kun je vullen met vakken en gerichte ontwikkelingsdomeinen (activiteitengericht). Zo zit bijv. bij de dimensie competenties de vakken; taalontwikkeling, rekenen en kennis van de natuur. Bij autonomie zit het ontwikkelingsdomein zelfstandig werken, probleemoplossend vermogen. Bij relatie bijv. relaties met leeftijdsgenoten aangaan of sociale vaardigheden, uiten van emoties.

Aan elk domein kan een leerlijn “gekoppeld” worden. Waarbij een leerlijn niets anders is dan een opeenvolging van leerstadia. Een leerlijn lezen is in te delen in verschillende stadia die een volgorde hebben. Zo gaat bijvoorbeeld de fase van “klankherkenning” vooraf aan de fase van “klank-teken koppeling” en die gaat weer vooraf aan de fase van “analyseren”. We hebben het hier dan wel over het “opbouw-model” een methodiek die bij het aanvankelijk lezen uitgaat van een fase-gerichte opbouw. De methodiek die uitgaat van bijvoorbeeld de globaal methode, kent weer een andere uitgangspunt en andere leerprincipes.

In de komende periode willen we als schoolorganisatie de leerlijnen en beheersingsgraad (niveau van minimale beheersing), koppelen aan de vakken en ontwikkelingsdomeinen. Een voorbeeld:

Bij het *domein* competenties onderkennen we het *vak* technisch lezen.

Het vak technisch lezen rollen we uit van “ontluikende geletterdheid tot technisch lezen corresponderend met eind groep 6 (cito E6 beheerst). We noemen dit de *leerlijn*.

Aan elk vak (gekoppeld aan een van de drie domeinen) “hangt dus een leerlijn. Aan de leerlijn kan een methodiek (aanpakwijze) en een lesmethode gekoppeld worden.

Ben je als leerkracht in de praktijk bezig met een deel van de leerlijn, “verpakt” in een methode of les, dan kies je daarbij zelf de passende didactiek en organisatievorm, zodat je een inspirerend, betekenisvolle en uitdagende les hebt voor jouw leerlingen . Je meesterschap komt hier in de praktijk tot uiting. Doorgrond je het hele systeem van hoofddoel (inleiden en de wereld van volwassenen), de drie onderhavige dimensies (competentie, autonomie en relatie), de daaraan gekoppelde leerlijn (fasering in ontwikkeling en vakken) en de daarvan afgeleide les (inclusief de juiste didactische werkvorm en klassenorganisatie) dan is je meesterschap ook in abstractere zin, op orde.

Je kunt doelgericht handelen en hebt het grotere geheel in beeld, je bent dan bijna een excellente professional....

Wat ontbreekt er dan nog?

Om als excellente professional te kunnen handelen is niet alleen *doel- en opbrengstgerichtheid* en het *grote geheel* van belang maar dient het handelen ook een gepland, *planmatig* karakter te hebben. Onderwijs is een bewust gestuurd proces. Een planmatige en geplande benadering maken het onderwijsleerproces juist tot dit bewust gestuurd proces.

Om die planmatigheid te versterken hanteren we in ons onderwijs Ontwikkelingsperspectieven. Dit zijn feitelijk niets anders dan eindstations van verschillend niveau waaraan ontwikkelingsniveaus of einddoelen gerelateerd zijn. We spreken ook wel eens in dit kader van kerndoelen of streefdoelen.

We hanteren binnen de schoolorganisatie 5 eindprofielen of OPP's. Elk OPP behelst de drie eerder genoemde dimensies (competentie, autonomie en relatie) en aan elk dimensie "hangen" we een leerlijn. We maken daarbij bewust een onderverdeling. Nemen we de OPP 1 t/m 5 voor ogen en pakken we het onderdeel technisch lezen weer, dan heeft elk OPP een eigen leerlijn met een eigen eindniveau. Voor OPP 5 kan bijvoorbeeld cito E6 het eindniveau zijn. Voor het eindniveau voor OPP 4 bijvoorbeeld is dit cito E4 of bijvoorbeeld AVi 5. Voor OPP 2 hanteren we niet de geldende leesmethodiek van het opbouwmodel, maar kiezen we voor de methodiek van bijvoorbeeld "beeldlezen". Voor OPP 2 geldt dan een fasering en een eindniveau van deze methodiek. Het is de bedoeling dat we deze vulling zelf (laten) aanbrengen.

Op deze wijze ontstaat er een overzicht van 5 OPP's met eindniveaus en daaraan gekoppeld leerlijnen.

Eén zo'n OPP met eindniveaus op de drie dimensies en het heel scala van leerlijnen, noemen we een leerroute. We kennen dus in totaal 5 leerroutes. Aan het einde van elke leerroute hangt een uitstroomperspectief dat samenhangend aangeeft welke aard van werk of dagbesteding, welke aard van wonen en vrijetijd en de mate van participatie in de maatschappij, mogelijk is. Voor alle helderheid; de OPP's zijn klaar voor wat betreft de grove eindniveaus, de leerroute moet nog gevuld en gefaseerd worden met leerlijnen. Het CED (onderwijsbegeleidingsdienst uit Rotterdam) kan hierbij ondersteunend zijn.

Schematisch ziet het er als volgt uit (van visie tot les)

W	
E	← Competentie -> vak – leerlijnen -- les
R	>vak – leerlijnen
E	>vak
L	etc.
D	← Autonomie -> vak /vaardigheden –leerlijnen -- les
	>vak /vaardigheden –leerlijnen -
L	etc.
E	
R	← Relatie -> vak /attitude – leerlijnen--les
E	>vak /attitude –leerlijnen -
N	etc.

Het bovenstaand grafische model (schema) kan gerelateerd worden aan de Ontwikkelingsperspectieven die wij in de organisatie hanteren. Bijvoorbeeld bij OPP 3

De schematische opbouw van OPP 3 ziet er als volgt uit:

- competenties: verdeeld in diverse vakken: elk vak kent eindniveau (einddoel) en een leerlijn (b.v. CED)
- autonomie: verdeeld in diverse vakken: elk vak kent eindniveau (einddoel) en een leerlijn (b.v. CED)
- relatie: verdeeld in diverse vakken: elk vak kent eindniveau (einddoel) en een leerlijn (b.v. CED)

Nb. Elke leerlijn kent ook een aanvangsniveau, maar dit kan bij de start per leerling verschillend zijn.

Het geheel aan eindniveaus, einddoelen, vakken en leerlijnen is de leerroute (OPP) 3. In bewoording noemen we dit de leerroute “arbeidsmatige dagbesteding”

De leerroute is daarbij de planmatige benadering. Elke leerling start in een leerroute met een bepaald startniveau. Naar verwachting gaat de betreffende leerling het einddoel (perspectief) ook halen. Dit einddoel is enerzijds realistisch en anderzijds ambitieus gesteld.

Om het eindniveau te halen, doorloopt de leerling de leerroute die verdeeld is over een aantal leerjaren. In de opeenvolgende schooljaren volgen we de ontwikkeling van de leerlingen; *gaat hij vooruit, ligt hij op koers en is het eindniveau nog steeds haalbaar? Moeten we versnellen of extra investeren?* Daarbij kunnen we aan de hand van de fasering in de leerlijn de volgende stap/fase in

het onderwijsaanbod doelbewust bepalen. Op deze wijze evalueren én plannen we het verloop in de leerroute en sturen we meer dan voorheen op het leerproces.

Op deze wijze ben je als leerkracht naast doelgericht, met zicht op het geheel, ook planmatig bezig. Deze doorgronding en duiding aangevuld met adequate didactische vaardigheden, een goed klassenmanagement en een (leer)theoretische onderbouwing, maakt je uiteindelijk tot de (nagenoeg) excellente leerkracht waar elke organisatie naar op zoek is.

Van volgend naar sturend! *Doelgericht, opbrengstgericht, gepland en gericht op het*



perspectief

Met de introductie van het OVM hebben we ons vooral gericht op het VOLGEN van de leerling in zijn/haar ontwikkeling. Met de introductie van leerroutes is het de bedoeling om meer dan voorheen te STUREN op de ontwikkeling, de overheid verwacht dit overigens ook van ons onderwijs.

Kortom, met behulp van de leerroute weet je als leerkracht welke doelen en bijbehorende opbrengsten behaald moeten worden om de het eindniveau te behalen. Met behulp van toetsen en observaties houd je de ontwikkelkoers en ontwikkeltempo in de gaten en weet je welke volgende stappen gezet moeten worden door de leerling. In dit proces gaan we meer dan in het oude systeem van OVM vooruit kijken, plannen en ons richten op de toekomstige doelstellingen en opbrengsten. De leerlingbespreking en oudergesprekken zullen dan ook meer dan voorheen opbrengst- en toekomstgericht zijn.

De centrale vraag die daarbij aan de orden is luidt als volgt: *“Ontwikkelt de leerling zich naar verwachting, afgezet tegen het te verwachte eindniveau en de nog resterende leertijd, en welke doelen op de leerlijnen van de leerroute staan voor de komende periode gepland voor deze leerling?”*

De vraag is dus niet meer alleen **hoe** de leerling zich ontwikkelt maar veel meer of de leerling zich naar **verwachting ontwikkelt binnen de geplande leerroute**.

Tijdens de oudergesprekken en leerling-besprekingen staat de informatie, afgeleid van deze vraag centraal.

...Op eigen wijze je leren ontwikkelen, maar dan binnen een geplande leerroute!

November 2013, Peter Schutte (n.a.v. de vso-vergadering d.d. 6 november 2013)



VERSIE 14 APRIL 2015

“Mijn schoolorganisatie in 2020, Voortreffelijk, voorbeeldig, verantwoordelijk, een herontwerp”

WAT ZOU DE GEDROOMDE SCHOOL IN 2020 KUNNEN ZIJN?

Wat zou het mooi zijn als er een soort **open en dynamische leergemeenschap of learning community** kan ontstaan, waarbij de volgende fundamentele visie en opdracht centraal staat:

- De erkenning/onderkenning van verschillen en daarvan uitgaan en mee omgaan.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid, gemeenschappelijk besef van je maatschappelijke opdracht.
- Individuele (professionele) verantwoordelijkheid daarin durven en willen nemen.
Uitgaan van de leerbehoeften van de leerling, maar ook van professionals (een leven lang leren)

De **open en dynamische leergemeenschap** heeft in zich dat het niet als een “op zichzelf staand instituut” operationeel is, maar dat die uitnodigend is de wereld om de school heen naar binnen te halen of, aan de andere kant, met de leerlingen juist naar buiten te treden. Met als doel om onze leerlingen toe te rusten en kennis te laten nemen van sferen en werelden om zich heen die bijdragen tot persoonlijke ontwikkeling. Dit vergroot uiteindelijk de mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij (participeren).

Dat vereist van de school een ondernemende en creatieve attitude. (Ondernemerschap)

Ons doel en ambitie daarbij zijn:

“DE BESTE SCHOOL WORDEN DIE JE KUNT EN WIL ZIJN”.

PROCESBESCHRIJVING

Actueel aangrijpingspunt: Eindhovens Dagblad 18-11-2014; *“Laat onderwijs inzicht geven”*
Staatsecretaris Dekker lanceert “Onderwijs 2032” een maatschappelijke oproep om mee te denken over het onderwijs in 2032 en het bijbehorende curriculum. Een mooi startpunt!

‘Laat onderwijs inzicht geven’

door Freke Remmers

DEN HAAG – Kritisch denken, creatief zijn, programmeren en logisch redeneren. Dat moet de starter op de arbeidsmarkt anno 2032 toch zeker kunnen.

Tenminste, als je de bijdragen op Twitter moet geloven. Daar werd gisteren enthousiast gereageerd op de oproep van staatssecretaris Dekker (Onderwijs, VVD) om mee te denken over de toekomst van het onderwijs. De wereld ziet er in 2032 heel anders uit en daar moeten we de kinderen van nu op voorbereiden, is de gedachte. „Automonteurs moeten allang niet meer alleen aan auto's kunnen sleutelen, maar ook boordcomputers kunnen uitlezen en softwareproblemen kunnen oplossen om een auto weer op de weg te krijgen”, illustreert Dekker in zijn brief aan de Tweede Kamer. Kortom, het is ongewis of de banen waar leerlingen nu voor worden klaargestoomd, straks nog wel bestaan. Zo zijn er duizenden mensen opgeleid voor administratieve banen, waar nu massaal in wordt gesnoeid. Computers kunnen dat werk ook prima doen. „De maatschappij verandert zo snel. Daarom is er meer vraag naar generieke vaardigheden, zoals samenwerken, creativiteit, kritisch denken, communiceren, ICT-vaardigheden”, somt Joke Voogt de zogenaamde ‘21st century skills’ op. Zij is bijzonder hoogleraar ICT en Curriculum aan de Universiteit van Amsterdam. „Nu is er in het onderwijs soms meer aandacht voor feiten dan voor inzichten. Dat onderdeel is ondergesneeuwd door de aandacht voor taal en rekenen.”

Die basale kennis heb je óók no-



■ Staatssecretaris Sander Dekker.
foto Peter Hillz/HH

dig, vindt Henk Lamers van onderwijsbureau 21st Century Skills. „Zo vult bijna iedereen tegenwoordig zijn belastingformulier digitaal in. Daarvoor moet je op een bepaald niveau kunnen lezen, je moet kunnen rekenen, maar je heb ook ICT-vaardigheden nodig.”

Vakken zoals aardrijkskunde of geschiedenis hoeven evenmin meteen te worden afgeschaft, vindt Kees Hoogland, directeur van onderwijsinstituut Stichting APS. „Die vakken hebben nog steeds grote waarde, maar daarbinnen moet je keuzes maken. Gaat het bij geschiedenis over historische feiten of over historisch bewustzijn en wat de geschiedenis betekent voor de wereld nu? Daarbinnen kan je ook onderzoeksopdrachten geven, om onderzoeksvaardigheden te oefenen. Sommige scholen zijn daar al heel erg mee bezig.”

Over een jaar presenteert de staatssecretaris zijn visie over de toekomst van het onderwijs.

EERSTE IDEEËN VOOR #ONDERWIJS2032 OP TWITTER

- @Fine_Point: ‘Engels en Nederlands op hoog niveau lijkt me belangrijk’
- @Marjolein_N: ‘Opleidingen breder maken zodat je niet aan één functie vast zit voor de rest van je leven’
- @ICMBos: ‘Meer aandacht voor retorica bij Nederlands. Laat mensen geïnformeerd en kritisch naar politiek en samenleving kijken’
- @logankine: ‘Vooraf VMBO/praktijkonderwijs meer leren over andere mag wat minder. Leg nadruk op competenties en vaardigheden. Kennis is steeds sneller te vinden’
- @Dorstlesser: ‘Ontwikkel bij kinderen het probleem-oplossend vermogen, zowel sociaal als technisch (e.g. organiseren/besturen/programmeren)’
- @cristallo18: ‘Maak diploma's onafhankelijk van één niveau. Toets per vak en maak per vak niveau zichtbaar op diploma’
- @BarbaraVanDijk: ‘Gaan kinderen

We hebben in eerste instantie dit artikel en bijbehorende website bestudeerd en bediscussieerd. Daarbij hebben we kennis ook vergaard op het gebied van trends. Zowel trends van “algemeen maatschappelijk” aard (o.a. politiek, economisch, technisch, ecologisch) als van

specifiek onderwijskundige aard. (o.a. bestuursakkoord 2012-2015 en Trends in beeld 2013 van OC&W, De staat van het onderwijs, Inspectierapport)

We hebben deze kennis met bijbehorende dialoog gebruikt om het fundament en de daaruit voortvloeiende ontwikkelkoers, die we als organisatie uitgezet hebben, (schoolplan 2012-2015) te herijken.

In deze dialoog hebben we de essentie van de opdracht meegenomen. De actuele discussie omtrent de 21th century skills vormt daar een onderdeel van.

Deze herijking heeft er in eerste instantie toe geleid dat we als MT onze uitgangspunten (de eerder geformuleerde pijlers op basis van visie) aangepast hebben.

UITGANGSPUNTEN & VISIE 2.0

1. De PWA-school handelt vanuit de verschillen bij kinderen. (*uniciteits- en erkenningsprincipe*)
2. De PWA-school gaat uit van leerbehoeften bij kinderen om hen zo in staat te stellen maximaal te kunnen participeren aan hun directe en toekomstige omgeving en maatschappij. (*participatie- en socialisatieprincipe*)
3. De PWA-school leert kinderen omgaan met persoonlijke keuzevrijheid en individuele verantwoordelijkheid. (*uniciteits- en verantwoordelijkheidsprincipe*)
4. De PWA-school gaat uit van verantwoordelijkheid voor en met elkaar. (*socialisatie- en verantwoordelijkheidsprincipe*)

De herijkte pijlers zijn gerelateerd aan een scherper te duiden visie. De dialoog had voor ons een waardevol en ontluikend karakter.

CONFECTIE VERSUS MAATPAK

Een ander element dat telkens “de kop op stak” tijdens de dialoog was “*de maakbaarheid in het onderwijs*”. Sir Ken Robinson ontketent met zijn “Changing educational paradigms” een wereldwijd en immens populair debat over de essentie van het onderwijs (Bron; *You tube, Sir Ken Robinson, changing educational paradigms*).

Vanuit een nieuw perspectief (21th century skills) wordt de maakbaarheid en “confectie van het onderwijs” (19th and 20th century skills) ter discussie gesteld en als “achterhaald” geduid. “One size never fits all”. Deze beweging (trend) heeft meegewogen bij de invulling van het uniciteitsprincipe.

Zonder ons “hélemaal te verliezen in dit gedachtengoed” onderkennen we wel fundamentele elementen en de shifts uit de discussie die Robinson ontketent. Elementen die passend zijn voor onze uitgangspunten, overtuigingen en visie (beïnvloed vanuit het Rijnland-model).

Als we onze doelen in eerste instantie nog eens op abstract niveau (zo meteen volgt het concrete niveau) nader onder de loep nemen met het idee tot een herijking, dan ontstaan er al snel contouren van een mentaal model. Het model is bedoeld om de ruimte te kunnen opzoeken die het (onderwijs)systeem ons momenteel biedt om vervolgens langzaam maar zeker te komen tot een verder (her)ontwerp richting 2020 of 2025.

We raken dan in onze herijking al snel twee domeinen (of kerndoelen) die als volgt te formuleren zijn:

1. *Onderwijs op de PWA-school is bedoeld om kinderen **toe te rusten** om optimaal te kunnen participeren in de (toekomstige) maatschappij.* Aspecten als kennis, vaardigheden, 21st century skills, empiristische benadering, leren leren, normen en waarden, zijn daarbij van belang. Als school nemen we daar onze professionele verantwoordelijkheid in. Dit domein is te duiden als *“Participatie”*. Leeropbrengsten vormen een wezenlijk onderdeel hierin vanwege het maatschappelijk belang en de maatschappelijk verantwoording.
2. *Onderwijs op de PWA-school wil dat kinderen zich ontwikkelen zodat zij “de beste mens kunnen worden die ze willen en kunnen zijn”* Om deze doelstelling te realiseren raakt ons professioneel handelen met name het pedagogische domein. Dit domein is te duiden als **Floreren**.

Beide domeinen gaan ons inziens in hun oorsprong terug naar waar het in essentie in het leven om draait namelijk *waardering, er toe doen*. Beide domeinen raken ook talenten en talentontwikkeling enerzijds en context anderzijds. (genetisch versus omgeving)

De mate waarin een organisatie slaagt *“de toerusting”* adequaat af te stemmen op de (toekomstige) context van de leerling, bepaalt voor een heel belangrijk deel de *kwaliteit* van het geboden onderwijs op het empiristische en constructivistisch domein. De mate waarin de school slaagt op het domein van *“Floreren, onderscheidende menswording”*, bepaalt uiteindelijk voor een belangrijk deel het geluk van de mens. Op deze wijze raken we het sociaal-culturele domein.

Invloeden als gezondheid, oorlog, natuurrampen etc. moeten we hierbij natuurlijk ook laten gelden.

Om in ons onderwijs beide doelen goed te kunnen realiseren zouden we het aanbod vanuit **“Bildung”** moeten aanreiken. De drie leer-theoretische principes zijn hierin ook verankerd. In de toekomstige PWA-school 2.0, zal onderzocht worden in hoeverre het onderwijsaanbod nadrukkelijker geënt dient te worden op het *Bildungsprincipe*. In dit onderzoek zal zowel *Bildung* als *Ausbildung* meegenomen worden. Uiteraard tegen de achtergrond van de leerlingenpopulatie en bekwaamheid van professionals enerzijds en de maatschappelijke relevantie anderzijds.

WAT VERSTAAN WE ONDER BILDUNG

- Bildung is een begrip dat wordt toegeschreven aan de Duitse geleerde en diplomaat Wilhelm von Humboldt (1767-1835). Voor het woord bestaat geen goede Nederlandse vertaling en het wordt daarom vaak onvertaald gelaten in de literatuur. Bildung zou eventueel vrij vertaald kunnen worden met 'zelfontplooiing'. Ook algemene vorming (Bildung) versus beroepsvorming (Ausbildung) geeft goed weer wat er wordt bedoeld namelijk: Algemene vorming is voor de elite en beroepsvorming voor het gepeupel. In het standenonderwijs van de negentiende eeuw betekende dit dat het

gymnasium bedoeld was voor de elite, de hbs voor de middenstand en ambachtsschool voor de werkende klasse.

- *Bildung* representeert zowel een humanistisch als een politiek ideaal. De *bildung* waarnaar von Humboldt streeft is een algemene ontplooiing van alle menselijke kwaliteiten. Dus niet alleen de verwerving van algemene kennis maar ook het ontwikkelen van vermogens tot moreel oordelen en kritisch denken. *Bildung* kan bereikt worden door langdurige en intensieve studie. De studie moet zo algemeen mogelijk zijn. Dit in scherpe tegenstelling tot de latere specialisatie in de wetenschap. De nadruk ligt op de kennis van klassieke teksten, maar ook wiskunde en de nationale geschiedenis waren van groot belang om een *gebildete* Duitser te worden. Om dit ideaal te bereiken achtte von Humboldt het noodzakelijk de Duitse universiteiten te hervormen. Deze moesten voortaan onafhankelijk van de overheid zijn en vrij zijn in de keuze van het aangeboden onderwijs.
- Het *bildungsideaal* is vooral verbonden met de conservatieve richting in de Duitse politiek van de 19e eeuw. Het richt zich voornamelijk op kennis in dienst van de natie. De overtuiging van 'kennis is macht' was sterk in opkomst in 19e eeuw. Van latere 19e-eeuwse denkers, met name Nietzsche wordt wel gezegd dat zij het *bildungsideaal* geradicaliseerd hebben. De ultieme vorm van zelfontplooiing en *bildung* vinden we terug in Nietzsches concept van de *übermensch*.
- (bron: Wikipedia)

Samenvattend zijn onze vier uitgangspunten (de eerder geformuleerde pijlers) gebaseerd op een drietal V's (anders dan in de aanhef van de opdracht, maar dat terzijde) namelijk; **Vorming** (in de breeds mogelijk zin / Bildung), **Verschillen** (individu en maatschappij) en **Verantwoordelijkheid** (individueel / gezamenlijk en omgeving)

Om de abstractie enige vorm te geven, vertalen we het concept in een mentaal model.

Mentaal model (schematisch):



Het **effect** van het proces bepaalt de kwaliteit van de PWA 2.0

Het **curriculum** is de maatschappelijk gedragen leidraad voor toerusting en floreren. Mede door *Onderwijs2032* is dit een continue en dynamisch onderwerp van gesprek dat meedeint met de dynamiek en complexiteit van de (toekomstige) maatschappij.

*) het begrip floreren in dit conceptueel kader dekt niet geheel de lading, we willen dit begrip nog nader verkennen en proberen te duiden

In onze dialoog constateerden we ook dat beide hierboven gestelde dimensies betreffende toerusting en floreren in het kader van menswording niet alleen voor kinderen gelden. De kerngedachte is “kopieer-baar” naar de organisatie (*De beste school worden die je kunt en wil zijn*) en naar teamleden (*De beste leerkracht worden die je kunt of wil zijn*). Op macroniveau zou kunnen gelden (*De beste Stichting worden die je kunt en wil zijn*).

Voor “De beste school worden die....” gelden dan o.m. initiatieven in termen van creativiteit en ondernemerschap.

Voor “De beste Leerkracht worden die....” Gelden dan o.m. initiatieven in termen van scholing, kennis en maatschappelijke bewustzijn”.

In onze verkenning hebben we onze gedachten enigszins met dit model kunnen ordenen. In de geldende praktijk gaat het schema al vlug op in de complexe realiteit.

Tip: We verlaten nu het abstracte niveau en begeven ons op het terrein van de concretere en praktische beschrijving

HET CONCRETE HERONTWERP (GEDEELTELIJK)

Onze verkenning en dialoog leiden vervolgens naar een enigszins concreet herontwerp, noem het “PWA-school 2.0”. We kiezen bewust voor een herontwerp en niet voor een volledig nieuw ontwerp. De relatief korte tijdspanne tot 2020 en de huidige stabiele en gefundeerde koers liggen aan deze keuze ten grondslag. Een volledig nieuw ontwerp zou overigens geen recht doen aan de reeds behaalde resultaten.

Zoals ook eerder beloofd (blz.2 alinea 3) duiden we hier in tweede instantie de concrete doelen. We maken daarbij een scheiding tussen SO en VSO op basis van ontwikkelingsleeftijd/-fasen van leerlingen. Daarmee onderscheiden we ook de karakteristieken van beide leeromgevingen.

Scheiding in accent op onderwijsaanbod:

SO → Toerusten (75%) + floreren (25%) in een rijke MFA-context gebaseerd op leerzones

VSO → Floreren (75%) + toerusten (25%) in een rijke VO Brede school context gebaseerd op leerroutes

De inzet van bijv. ICT en de versterking van het handelingsrepertoire van de professional in het primaire proces kan benut worden om de verhouding (75%-25%) te beïnvloeden.

Als we tot een herontwerp komen vanuit deze karakteristieke indeling dan verkennen we de volgende onderdelen:

Onderdeel \ afdeling	SO TOERUSTEN + floreren	VSO FLOREREN + toerusten
Leeromgeving	Beschutte Leerzone (statisch)	Leerroute (dynamisch)
Schoolomgeving	Kleinschalig, intiem, vertrouwd	Grootschalig, open, weids
Personeel	Voornamelijk didacticus (75%) en coach/pedagoog (25%)	Voornamelijk coach/pedagoog (75%) en didacticus (25%)
Wijze van aansturing	Team onderwijs op Maat (TOM) kleinschalig	Team onderwijs op Maat (TOM) grootschalig
Organisatie	4-5 leerzones	5 leerroutes
Onderwijsaanbod	Curriculum / CED leerlijnen	Curriculum / CED leerlijnen
Stakeholders	Leerkrachten, ouders, bestuur	idem
Directe partners	Basisscholen, SO, ouders, NSO	VO-scholen, stage, toeleiding
Netwerk	Swv 3009, basisscholen, SO	Swv VO 3007, gemeenten, VO
Dag-indeling / Rooster	Vanuit structuur, gedifferentieerd en besloten	Dynamisch, gedifferentieerd, open

Toelichting: SO-leerzone

We kiezen in onze SO-afdeling voor een leeromgeving van een “leerzone”. Karakteristiek voor een leerzone is dat de ruimte het traditionele klaslokaal ontstijgt en een ruimte is die variabel in te richten is. We spreken van multifunctioneel gebruik. Dit vergt een hoge mate van flexibiliteit van meubilair, afscheiding, indeling om te komen tot gewenste functies met bijbehorende sferen.

De leerzone straalt veiligheid en rust uit en is begrensd (statisch) en komt op deze wijze tegemoet aan algemeen geldende onderwijsbehoeften van de populatie. Voor onze specifieke MG-vso groep geldt deze opzet ook, mede met het oog op de karakteristieken van deze groep. In een leerzone zit een vaste stamgroep-achtige groep (10=16 leerlingen) waarbij op activiteiten niveau gedifferentieerd wordt tussen verschillende leerzones in bijvoorbeeld een carrousel-model of niveau-groepen. In elke leerzone werken meerdere teamleden tegelijkertijd vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid maar wel vanuit verschillende rolnemingen, taken en onderscheidende professionele verantwoordelijkheden.

Toelichting: VSO-leerroute

Als de onderwijsdoelstelling vanaf de VSO-leeftijd (12-13 jaar) verschuift van hoofdzakelijk toerusting naar hoofdzakelijk floreren, dan dient de omgeving hierop aangepast te worden. We kiezen hierbij bewust voor de opzet van “leerroutes”. Naast floreren komen, met het oog op

uitstroom op wonen, werk en vrije tijd, ook expliciet doelen in het teken van “Ausbildung” in het vizier. De vijf geldende leerroutes komen met het huidige curriculum voor een belangrijk deel tegemoet aan deze Ausbildung. De leerroute is qua opbouw gerelateerd aan het niveau van uitstroom en is daarmee dus ook in principe selectief. De leerroute is dynamisch van aard vanwege de openheid, het verkennend en oriënterend karakter en door de grote hoeveelheid aan “sferen” zoals instructielokaal, praktijklokaal, stageplaatsen, werkplaatsen, gedeelde ruimtes (met leerlingen) op het Sondervick-college, toekomstige arbeidsmatige plekken, “leren op locatie-plekken”, etc. Naarmate een leerzone hoger qua niveau wordt, wordt de dynamiek en omvang van contexten groter.

Het aantal leerlingen in een leerroute wordt bepaald door de vastgestelde leerroute zoals aangegeven in het OPP. De leerroute van een leerling kan tussentijds wijzigen. Door de dynamiek in aanbod is er weliswaar een vaste groepssamenstelling, maar wisselt de groep nagenoeg constant van actuele samenstelling. Elke leerling heeft een mentor. Er zijn meerdere leerkrachten betrokken bij een leerroute (groepsleerkrachten, vakleerkrachten, onderwijsassistenten, leraar-ondersteuners, specialisten en externen). Het onderwijsaanbod gebeurt gedeeltelijk op basis van vakkenroosters. Door differentiatie in leeftijd, niveaus en door de inzet van meerdere teamleden tegelijkertijd zijn er verschillen in de roosters van de leerlingen. Het aanbod per leerroute is vastgelegd in het curriculum. In het vso is expliciet een open en dynamische leeromgeving georganiseerd (Kempen Campus)

De overige aspecten moeten nog aangevuld en nog verder gedefinieerd worden. Een volgend studiemoment (wellicht tijdens een DB) zou hier geschikt voor kunnen zijn.

TOT SLOT

Het blijft natuurlijk van groot belang om binnen de huidige en toekomstige onderwijskaders de leeropbrengsten op orde te hebben en leerlingen zowel op pedagogisch gebied als op gebied van leren leren te begeleiden, te ondersteunen, te inspireren, te stimuleren en uit te blijven dagen.

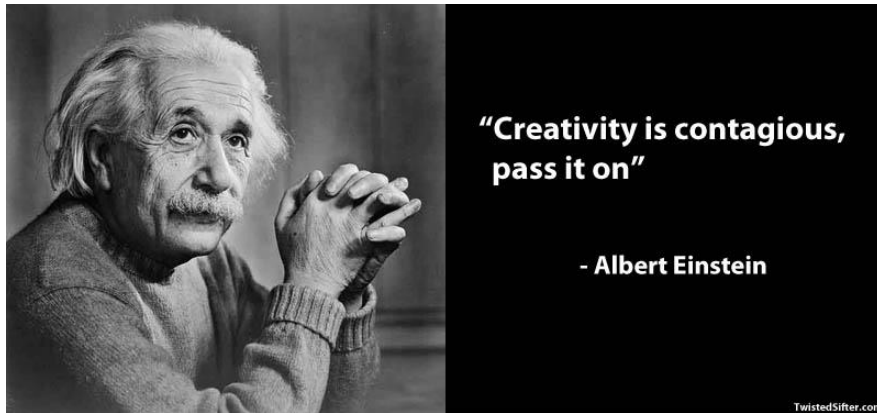
Daarvoor is een diversiteit aan leerkrachtvaardigheden nodig (roldiversiteit). Intern sturen we als MT dan ook op de bijbehorende rollen.

- 1 de coach (leren leren)
- 2 de pedagoog (waarden en moreel besef)
- 3 de didacticus (leeropbrengsten)

Wellicht moeten we als managementteam in het sturen op deze rollen nog nadrukkelijker zijn. Tegelijkertijd blijft de samenhang tussen de rollen ook van groot belang.

Het belang om het totale team en stakeholders mee te nemen in deze geschetste ontwikkelingen lijkt ons vanzelfsprekend. Daarvoor zijn studiemomenten nodig om samen op te trekken in het proces naar toekomstbestendigheid en duurzaamheid van de onderwijskwaliteit op de PWA-school. Dit behelst een onderzoekende houding, met als hoofdingrediënt

CREATIVITEIT.



De PWA-school is klaar om deze klus verder op te pakken. Onze visie is bestendig, de uitdaging is in beeld. Er is een besef dat we op een goede koers zitten. Er is een ontwikkelingsproces gaande waarbij gevoeld wordt dat er ruimte is. Bij het gehele team is een groot draagvlak en een spirit om bij te dragen om.... **DE BESTE SCHOOL TE WORDEN DIE WE KUNNEN EN WILLEN ZIJN.**
(alhoewel er wel een competitieve aarzeling is)

Managementteam PWA-school *Femke Ritz*

Helma van de Put

Harry van het Hof

Peter Schutte

Bijlage 3 en 4

Akkoordverklaringen College van Bestuur en Medezeggenschapsraad volgen nog

-

:

